Úradný vestník
Európskej únie

SK
Séria L

2024/2747

8.11.2024

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2024/2747

z 9. októbra 2024,

ktorým sa stanovuje rámec opatrení týkajúcich sa núdzovej situácie na vnútornom trhu a jeho odolnosti a ktorým sa mení nariadenie Rady (ES) č. 2679/98 (akt o núdzovej situácii na vnútornom trhu a jeho odolnosti)

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej články 21, 46 a 114,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ([1]),

so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov ([2]),

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom ([3]),

keďže:

(1) Minulé krízy, najmä prvé dni krízy spôsobenej ochorením COVID-19, ukázali, že voľný pohyb tovaru, osôb a služieb na vnútornom trhu a jeho dodávateľské reťazce môžu byť závažne postihnuté. To môže mať dôsledky pre cezhraničný obchod medzi členskými štátmi, a tým vytvárať prekážky riadnemu fungovaniu vnútorného trhu. Okrem toho počas týchto kríz buď chýbali vhodné nástroje a mechanizmy koordinácie krízového riadenia, nepokrývali všetky aspekty vnútorného trhu, alebo neumožnili včasnú a účinnú reakciu na takéto krízy.

(2) V počiatočnej fáze krízy spôsobenej ochorením COVID-19 členské štáty obmedzili voľný pohyb na vnútornom trhu a zaviedli rozličné opatrenia týkajúce sa dodávok tovaru a služieb, ktoré boli mimoriadne dôležité alebo nevyhnutné ako reakcia na krízu, ale neboli vždy odôvodnené. Ad hoc opatrenia prijaté Komisiou s cieľom obnoviť fungovanie vnútorného trhu, založené na existujúcich pravidlách, neboli dostatočné. Únia nebola dostatočne pripravená na zabezpečenie efektívnej výroby, obstarávania a distribúcie nezdravotníckeho tovaru dôležitého počas krízy, ako sú osobné ochranné prostriedky. Opatrenia prijaté počas krízy spôsobenej ochorením COVID-19 na zabezpečenie dostupnosti nezdravotníckeho tovaru dôležitého počas krízy boli nevyhnutne len reakciou na danú situáciu. Kríza spôsobená ochorením COVID-19 zároveň poukázala na nedostatočnú výmenu informácií a nedostatočný prehľad o výrobných kapacitách v rámci Únie, ako aj na zraniteľné miesta dodávateľských reťazcov v rámci Únie a na celom svete.

(3) Okrem toho mali nekoordinované opatrenia obmedzujúce voľný pohyb osôb osobitný vplyv na odvetvia závislé od mobilných pracovníkov, vrátane pracovníkov v pohraničných regiónoch, ktorí počas krízy spôsobenej ochorením COVID-19zohrávali na vnútornom trhu nezastupiteľnú úlohu.

(4) Rada si prostredníctvom dojednaní o integrovanej politickej reakcii na krízu (ďalej len „IPCR“) mohla vymieňať informácie a koordinovať určité opatrenia v súvislosti s krízou spôsobenou ochorením COVID-19, zatiaľ čo členské štáty konali v iných situáciách samostatne. Opatrenia Komisie sa však oneskorili o niekoľko týždňov v dôsledku nedostatočných celoúnijných opatrení v oblasti plánovania pre prípad nepredvídaných udalostí a nejasnosti, na ktorý vnútroštátny orgán sa treba obrátiť s cieľom nájsť rýchle riešenie, pokiaľ ide o dosah krízy na vnútorný trh. Okrem toho sa ukázalo, že nekoordinované reštriktívne opatrenia prijaté členskými štátmi ešte viac zhoršujú vplyv krízy na vnútorný trh. Zistilo sa, že sú potrebné opatrenia medzi členskými štátmi a inštitúciami, orgánmi, úradmi

([1]) Ú. v. EÚ C 100, 16.3.2023, s. 95.
([2]) Ú. v. EÚ C 157, 3.5.2023, s. 82.
([3]) Pozícia Európskeho parlamentu z 24. apríla 2024 (zatiaľ neuverejnená v úradnom vestníku) a rozhodnutie Rady z 26. septembra 2024.

a agentúrami Únie, pokiaľ ide o plánovanie pre prípad nepredvídaných udalostí, koordináciu a spoluprácu na technickej úrovni a výmenu informácií. Okrem toho sa ukázalo, že absencia účinnej koordinácie medzi členskými štátmi viedla k ešte väčšiemu nedostatku tovaru a vytvorila ďalšie prekážky voľnému pohybu služieb a osôb.

(5) Organizácie zastupujúce hospodárske subjekty tvrdili, že hospodárske subjekty nemali dostatočné informácie o obmedzeniach voľného pohybu ani o opatreniach v oblasti reakcie na krízu, ktoré zaviedli členské štáty počas krízy spôsobenej ochorením COVID-19. Bolo to okrem iného z dôvodu nedostatočnej transparentnosti orgánov členských štátov, nevedomosti hospodárskych subjektov o tom, kde získať takéto informácie, jazykových obmedzení a administratívnej záťaže vyplývajúcej z opakovaného zisťovania vo všetkých členských štátoch, najmä v neustále sa meniacom regulačnom prostredí. Takýto nedostatok informácií bránil hospodárskym subjektom prijímať informované obchodné rozhodnutia týkajúce sa rozsahu, v akom by mohli uplatňovať svoje právo na voľný pohyb alebo pokračovať v cezhraničnej prevádzke podniku počas uvedenej krízy. Treba zlepšiť dostupnosť informácií o obmedzeniach voľného pohybu a opatreniach reakcie na krízu na vnútroštátnej úrovni a na úrovni Únie.

(6) Napriek počiatočnej nedostatočnej koordinácii pravidlá vnútorného trhu zohrali kľúčovú úlohu pri zmierňovaní negatívneho vplyvu krízy spôsobenej ochorením COVID-19 a pri zabezpečovaní rýchleho oživenia hospodárstva Únie, konkrétne tým, že zabránili neodôvodneným a neprimeraným vnútroštátnym obmedzeniam obsiahnutým v jednostranných opatreniach členských štátov a poskytli silný stimul hľadaniu spoločných riešení, čím podporili solidaritu.

(7) Udalosti súvisiace s krízou spôsobenou ochorením COVID-19 poukázali na to, že Únia musí postupovať koordinovane a musí sa lepšie pripraviť na možné budúce krízy, a to najmä s ohľadom na pretrvávajúce dôsledky zmeny klímy, ktoré vedú k prírodným katastrofám, ako aj na globálnu hospodársku a geopolitickú nestabilitu. Ďalšími krízami, ktoré by si mohli vyžadovať rýchlejšiu reakciu s cieľom zabrániť prekážkam voľného pohybu na vnútornom trhu a predísť vážnym narušeniam dodávateľských reťazcov, ktoré sú nevyhnutné na zachovanie činností na vnútornom trhu, sú napríklad lesné požiare, zemetrasenia alebo rozsiahle kybernetické útoky. Keďže takéto krízy sú výnimočné a náhle udalosti mimoriadnej povahy a rozsahu, znamená to, že sú dosť neočakávané. Keďže nie je známe, aký druh kríz by sa mohol v budúcnosti vyskytnúť a mať závažný vplyv na vnútorný trh a jeho dodávateľské reťazce, treba zabezpečiť nástroj, ktorý by sa uplatňoval v prípade širokého spektra kríz s vplyvom na vnútorný trh.

(8) Kríza na vnútornom trhu môže brániť jeho fungovaniu dvojakým spôsobom. Môže vytvárať prekážky voľnému pohybu alebo narúšať dodávateľské reťazce. Narušovaním dodávateľských reťazcov sa môže zhoršovať nedostatok tovaru a služieb na vnútornom trhu a brzdiť výroba, čo vedie k ďalším obchodným prekážkam a narúšaniu hospodárskej súťaže medzi členskými štátmi a medzi súkromnými subjektmi, a tým k narúšaniu riadneho fungovania vnútorného trhu. Narušenia dodávateľských reťazcov môžu viesť aj k prijímaniu, alebo pravdepodobnému prijímaniu rozdielnych vnútroštátnych opatrení na riešenie týchto problémov dodávateľského reťazca, následkom čoho sa aktivuje režim núdzovej situácie na vnútornom trhu. Týmto nariadením by sa mali riešiť tieto druhy vplyvov na vnútorný trh a zaviesť opatrenia na zabránenie prekážkam voľného pohybu alebo narušeniam dodávateľského reťazca, ktoré spôsobujú nedostatok tovaru alebo služieb dôležitých počas krízy.

(9) S cieľom zabrániť zbytočnej administratívnej záťaži členských štátov by sa incidenty nahlásené prostredníctvom výstrah ad hoc v záujme včasného varovania uvedených v tomto nariadení mali vymedziť tak, aby sa vylúčili udalosti, ktoré majú zanedbateľný predvídateľný vplyv na voľný pohyb tovaru, služieb a osôb vrátane pracovníkov alebo na dodávateľské reťazce tovaru a služieb, ktoré sú nevyhnutné na zachovanie životne dôležitých spoločenských funkcií alebo hospodárskych činností na vnútornom trhu.

(10) Aby sa dal s plnou účinnosťou využiť rámec opatrení stanovený v tomto nariadení v kontexte režimu obozretného dohľadu nad vnútorným trhom a režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu, Komisia by mala byť splnomocnená stanoviť podrobné opatrenia týkajúce sa pripravenosti na krízy, spolupráce, výmeny informácií a krízovej komunikácie. V týchto podrobných opatreniach, ktoré majú formu rámca pre nepredvídané udalosti, by sa mali stanoviť osobitné technické a prevádzkové aspekty mechanizmov na výmenu informácií medzi Komisiou a členskými štátmi. Okrem toho by sa v tomto rámci mali stanoviť opatrenia operačnej koordinácie medzi Komisiou a členskými štátmi, pokiaľ ide o krízovú komunikáciu. V tejto súvislosti by sa mal na základe informácií od členských štátov zostaviť osobitný súpis všetkých príslušných orgánov dotknutých členských štátov zapojených do vykonávania rámca stanoveného týmto nariadením. Mali by v ňom byť uvedené najmä úlohy a povinnosti uložené v súlade s vnútroštátnym právom príslušným orgánom ich dotknutých členských štátov počas režimov obozretného dohľadu nad vnútorným trhom a núdzovej situácie na vnútornom trhu. Opatrenia medzi Komisiou a členskými

štátmi by mali zahŕňať aj bezpečnú výmenu informácií týkajúcich sa konzultácií s hospodárskymi subjektmi a sociálnymi partnermi, pokiaľ ide o ich príslušné iniciatívy a opatrenia na zmiernenie dôsledkov potenciálnej krízy a reakciu na ne.

(11) Opatrenia stanovené v tomto nariadení by sa mali zavádzať jednotne, transparentne, efektívne, primerane a včas, a to s primeraným ohľadom na potrebu zachovania zásadných spoločenských funkcií, vrátane verejnej bezpečnosti, ochrany verejnosti, verejného poriadku alebo verejného zdravia. Toto nariadenie by nemalo mať vplyv na právomoci členských štátov týkajúce sa napríklad vnútroštátnych politík verejného zdravia a nemala by ním byť dotknutá zodpovednosť členských štátov za ochranu národnej bezpečnosti a ich právomoc chrániť iné základné funkcie štátu vrátane zabezpečenia územnej celistvosti štátu a udržiavania verejného poriadku. Týmto nariadením by preto nemali byť dotknuté záležitosti týkajúce sa národnej bezpečnosti a obrany.

(12) Toto nariadenie poskytuje prostriedky, ktoré sú počas krízy potrebné na zabezpečenie nepretržitého fungovania vnútorného trhu, podnikov pôsobiacich na vnútornom trhu a jeho strategických dodávateľských reťazcov vrátane voľného pohybu tovaru, služieb a osôb vrátane pracovníkov a dostupnosti tovaru a služieb dôležitých počas krízy občanom, podnikom a orgánom verejnej moci. Týmto nariadením sa navyše zriaďuje fórum na primeranú koordináciu, spoluprácu a výmenu informácií. Okrem toho poskytuje prostriedky umožňujúce včasnú prístupnosť a dostupnosť informácií, ktoré sú potrebné na cielenú reakciu a primerané trhové správanie podnikov a občanov počas krízy.

(13) Týmto nariadením by sa malo podľa možnosti umožniť predvídanie udalostí a kríz tým, že sa Únii umožní aj naďalej vychádzať z priebežných analýz týkajúcich sa kriticky dôležitých odvetví hospodárstva vnútorného trhu.

(14) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1252 ([4]) dopĺňa toto nariadenie posilnením odolnosti a pripravenosti priemyslu Únie, pokiaľ ide o kritické suroviny, čo Komisii umožňuje počas režimu obozretného dohľadu nad vnútorným trhom alebo režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu aktivovať cielené opatrenia, keď dôjde k ohrozeniu alebo narušeniu dodávok tovaru kritického významu, a to aj pokiaľ ide o kritické suroviny.

(15) Týmto nariadením by sa nemalo spôsobiť zdvojenie existujúceho rámca pre lieky, zdravotnícke pomôcky alebo iné zdravotnícke protiopatrenia podľa rámca EÚ pre zdravotnú bezpečnosť vrátane nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/123 ([5]), (EÚ) 2022/2370 ([6]) a (EÚ) 2022/2371 ([7]) a nariadenia Rady (EÚ) 2022/2372 ([8]), pokiaľ ide o pripravenosť a reakciu na krízy v oblasti zdravia. Rámec EÚ pre zdravotnú bezpečnosť by mal mať prednosť pred týmto nariadením, pokiaľ ide o narušenia dodávateľského reťazca a nedostatok liekov, zdravotníckych pomôcok alebo iné zdravotnícke protiopatrenia, ak sú splnené podmienky uvedeného rámca. Lieky, zdravotnícke pomôcky alebo iné zdravotnícke protiopatrenia v zmysle vymedzenia v nariadeniach (EÚ) 2022/2371 a (EÚ) 2022/2372 by preto v prípade, ak boli zaradené do zoznamu prijatého podľa článku 7 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2022/2372, mali byť vylúčené z rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia, nie však vo vzťahu k ustanoveniam týkajúcim sa voľného pohybu tovaru, služieb a osôb vrátane pracovníkov počas núdzovej situácie na vnútornom trhu, a najmä k ustanoveniam určeným na obnovenie a uľahčenie voľného pohybu.

([4]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1252 z 11. apríla 2024, ktorým sa stanovuje rámec na zaistenie bezpečných a udržateľných dodávok kritických surovín a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 168/2013, (EÚ) 2018/858, (EÚ) 2018/1724 a (EÚ) 2019/1020 (Ú. v. EÚ L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj).

([5]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/123 z 25. januára 2022 o posilnenej úlohe Európskej agentúry pre lieky z hľadiska pripravenosti na krízy a krízového riadenia v oblasti liekov a zdravotníckych pomôcok (Ú. v. EÚ L 20, 31.1.2022, s. 1).

([6]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2370 z 23. novembra 2022 o zmene nariadenia (ES) č. 851/2004, ktorým sa zriaďuje Európske centrum pre prevenciu a kontrolu chorôb (Ú. v. EÚ L 314, 6.12.2022, s. 1).

([7]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2371 z 23. novembra 2022 o závažných cezhraničných ohrozeniach zdravia, ktorým sa zrušuje rozhodnutie č. 1082/2013/EÚ (Ú. v. EÚ L 314, 6.12.2022, s. 26).

([8]) Nariadenie Rady (EÚ) 2022/2372 z 24. októbra 2022 o rámci opatrení na zabezpečenie dodávok prostriedkov zdravotníckych protiopatrení dôležitých v krízovej situácii v prípade núdzovej situácie v oblasti verejného zdravia na úrovni Únie (Ú. v. EÚ L 314, 6.12.2022, s. 64).

(16) Toto nariadenie by malo dopĺňať dojednania o IPCR, ktoré riadi Rada podľa rozhodnutia Rady 2014/415/EÚ ([9]), pokiaľ ide o prácu Rady týkajúcu sa vplyvu medziodvetvových kríz na vnútorný trh, ktoré si vyžadujú rozhodovanie v súvislosti s plánovaním pre prípad nepredvídaných udalostí a vykonávaním opatrení obozretného dohľadu a núdzových opatrení. Týmto nariadením by nemali byť dotknuté dojednania o IPCR, ktoré riadi Rada podľa vykonávacieho rozhodnutia Rady (EÚ) 2018/1993 ([10]).

(17) Týmto nariadením by nemal byť dotknutý mechanizmus Únie v oblasti civilnej ochrany. Toto nariadenie by sa malo dopĺňať s mechanizmom Únie v oblasti civilnej ochrany a malo by ho podľa potreby podporovať, pokiaľ ide o dostupnosť kritického tovaru a voľný pohyb pracovníkov civilnej ochrany vrátane ich vybavenia počas kríz, ktoré patria do pôsobnosti uvedeného mechanizmu.

(18) Týmto nariadením by nemalo byť dotknuté nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/399 ([11]) vrátane jeho všeobecného rámca pre dočasné obnovenie alebo predĺženie kontroly na vnútorných hraniciach a systému oznamovania dočasného obnovenia kontroly na vnútorných hraniciach.

(19) Týmto nariadením by nemali byť dotknuté ustanovenia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ([12]) o riadení krízy, ako sú stanovené v jeho článkoch 55 až 57, vykonávané vykonávacím rozhodnutím Komisie (EÚ) 2019/300 ([13]).

(20) Týmto nariadením by nemal byť dotknutý Európsky mechanizmus pripravenosti a reakcie na krízu potravinovej bezpečnosti. Na potravinové výrobky by sa však mali vzťahovať ustanovenia tohto nariadenia o voľnom pohybe vrátane tých, ktoré sa týkajú obmedzení práva na voľný pohyb. Opatrenia týkajúce sa potravinových výrobkov sa môžu preskúmať aj z hľadiska ich súladu s akýmikoľvek inými príslušnými ustanoveniami práva Únie.

(21) Týmto nariadením by nemala byť dotknutá možnosť Komisie začať konzultácie alebo spolupracovať v mene Únie s príslušnými orgánmi krajín mimo Únie, a to v súlade s právom Únie a s osobitým dôrazom na rozvojové krajiny, s cieľom hľadať v rámci spolupráce riešenia ako zabrániť narušeniam dodávateľských reťazcov, a to v súlade s medzinárodnými záväzkami. V prípade potreby to môže zahŕňať koordináciu na príslušných medzinárodných fórach.

(22) Jednou z výziev identifikovaných počas krízy spôsobenej ochorením COVID-19 bola chýbajúca sieť na zabezpečenie pripravenosti a výmeny informácií na jednej strane medzi členskými štátmi navzájom a na druhej strane medzi členskými štátmi a Komisiou. Dosiahnutie cieľov sledovaných týmto nariadením by sa preto malo podporiť mechanizmom riadenia. Na úrovni Únie by sa týmto nariadením preto mala zriadiť Rada pre núdzové situácie a odolnosť na vnútornom trhu (ďalej len „rada“) zložená zo zástupcov členských štátov, ktorej by predsedala Komisia a ktorej úlohou by bolo podporovať spoluprácu, výmenu informácií a bezproblémové, účinné a harmonizované vykonávanie tohto nariadenia. Rada by mala Komisii poskytovať poradenstvo a pomáhať jej v osobitných otázkach vrátane jednotného vykonávania tohto nariadenia, mala by uľahčovať spoluprácu medzi členskými štátmi a analyzovať príslušné otázky týkajúce sa bezprostredne hroziacich alebo prebiehajúcich kríz a diskutovať o nich.

(23) Uvedenej rade by mala predsedať Komisia, ktorá by mala zároveň zabezpečovať jej sekretariát. Každý členský štát by mal do rady vymenovať svojho zástupcu a náhradníka. Predseda rady by mal prizvať zástupcu Európskeho parlamentu ako stáleho pozorovateľa. S cieľom získať relevantné poradenstvo k činnostiam rady a umožniť primeranú účasť expertov by predseda mal mať možnosť pozvať expertov, aby sa ako pozorovatelia podieľali na práci rady a zúčastňovali sa ad hoc na konkrétnych zasadnutiach, ak je takáto účasť relevantná vzhľadom na program týchto zasadnutí. S cieľom zabezpečiť súdržnú a koordinovanú reakciu Únie na rôzne krízy, ktoré by mohli mať vplyv na fungovanie vnútorného trhu, by predseda mal na príslušné zasadnutia rady ako pozorovateľov pozvať aj zástupcov iných orgánov na úrovni Únie dôležitých počas krízy. S cieľom podporiť medzinárodnú spoluprácu by mal predseda pozvať zástupcov medzinárodných organizácií a krajín mimo Únie, aby sa zúčastnili na príslušných zasadnutiach rady v súlade s príslušnými dvojstrannými alebo medzinárodnými dohodami. Predseda by mal mať

([9]) Rozhodnutie Rady 2014/415/EÚ z 24. júna 2014 o podrobnostiach vykonávania doložky o solidarite Úniou (Ú. v. EÚ L 192, 1.7.2014, s. 53).

([10]) Vykonávacie rozhodnutie Rady (EÚ) 2018/1993 z 11. decembra 2018 o dojednaniach EÚ o integrovanej politickej reakcii na krízu (Ú. v. EÚ L 320, 17.12.2018, s. 28).

([11]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/399 z 9. marca 2016, ktorým sa ustanovuje kódex Únie o pravidlách upravujúcich pohyb osôb cez hranice (Kódex schengenských hraníc) (Ú. v. EÚ L 77, 23.3.2016, s. 1).

([12]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 z 28. januára 2002, ktorým sa ustanovujú všeobecné zásady a požiadavky potravinového práva, zriaďuje Európsky úrad pre bezpečnosť potravín a stanovujú postupy v záležitostiach bezpečnosti potravín (Ú. v. ES L 31, 1.2.2002, s. 1).

([13]) Vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2019/300 z 19. februára 2019, ktorým sa stanovuje všeobecný plán krízového riadenia v oblasti bezpečnosti potravín a krmív (Ú. v. EÚ L 50, 21.2.2019, s. 55).

možnosť pozvať pozorovateľov, aby prispeli do diskusií príslušnými odbornými znalosťami, informáciami a poznatkami, avšak pozorovatelia by sa nemali zúčastňovať na formulovaní stanovísk, odporúčaní alebo poradenstva rady.

(24) Uvedená rada by mala mať osobitné úlohy v kontexte rámca pre nepredvídané udalosti, režimu obozretného dohľadu nad vnútorným trhom a režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu. Tieto úlohy zahŕňajú výmenu názorov a poskytovanie poradenstva Komisii, pokiaľ ide o posudzovanie kritérií, ktoré sa majú zohľadniť pri aktivácii rôznych režimov, a tiež posudzovanie, či sú splnené osobitné predpoklady pre prijatie konkrétnych opatrení reakcie. Komisia by mala stanoviská, odporúčania alebo správy prijaté radou čo najviac zohľadňovať.

(25) V záujme zaručenia dôvernosti informácií získaných podľa tohto nariadenia sa rada vyzýva, aby vo svojom rokovacom poriadku stanovila, že jej členovia a pozorovatelia nesmú prezradiť podnikové a obchodné tajomstvá a iné citlivé a dôverné informácie získané alebo vytvorené pri uplatňovaní tohto nariadenia a musia dodržiavať povinnosti služobného tajomstva rovnocenné s tými, ktoré sa vzťahujú na zamestnancov Komisie.

(26) V záujme väčšej transparentnosti, zodpovednosti a koordinácie, najmä v čase krízy, by mal mať príslušný výbor Európskeho parlamentu možnosť pozvať predsedu rady, aby pred výborom vystúpil. Európskemu parlamentu by sa mali čo najskôr poskytnúť informácie o všetkých navrhovaných alebo prijatých vykonávacích aktoch Rady. Komisia by mala zohľadniť prvky vyplývajúce zo stanovísk vyjadrených v rámci dialógu o núdzovej situácii a odolnosti uskutočneného podľa tohto nariadenia vrátane príslušných uznesení Európskeho parlamentu.

(27) Okrem toho by Komisia s cieľom zlepšiť zapojenie kľúčových zainteresovaných strán, najmä zástupcov hospodárskych subjektov, sociálnych partnerov, výskumných pracovníkov a občianskej spoločnosti mala zriadiť platformu zainteresovaných strán, aby uľahčila a podporila dobrovoľnú reakciu na núdzové situácie na vnútornom trhu.

(28) S cieľom zabezpečiť účinnú koordináciu a výmenu informácií v kontexte rámca pre nepredvídané udalosti, ako aj režimov obozretného dohľadu a núdzovej situácie na vnútornom trhu by členské štáty mali určiť ústredný kontaktný úrad, ktorý by bol zodpovedný za kontakty s kontaktným úradom na úrovni Únie určeným Komisiou a s ústrednými kontaktnými úradmi iných členských štátov. Ústredné kontaktné úrady by mali byť kontaktným miestom, pokiaľ ide o kontakty s relevantnými príslušnými orgánmi členských štátov, a mali by zbierať informácie od týchto orgánov a v príslušných prípadoch aj od orgánov na regionálnej a miestnej úrovni. Ústredné kontaktné úrady by mali byť zodpovedné aj za koordináciu a výmenu informácií. Členské štáty by mali mať možnosť určiť za ústredný kontaktný úrad už existujúci orgán. Takéto kontaktné úrady by mali takisto odovzdávať jednotným kontaktným miestam v členských štátoch všetky informácie dôležité počas krízy, a to podľa možnosti v reálnom čase.

(29) Týmto nariadením by nemala byť dotknutá možnosť Komisie posudzovať, či je vhodné uložiť obmedzenia na vývoz tovaru v súlade s medzinárodnými právami a záväzkami Únie v zmysle nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/479 ([14]).

(30) Týmto nariadením by nemali byť dotknuté opatrenia prijaté v zmysle nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013 ([15]).

(31) Toto nariadenie sa uplatňuje bez toho, aby bola dotknutá smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2557 ([16]), ktorou sa stanovujú harmonizované minimálne pravidlá s cieľom zabezpečiť, aby sa služby nevyhnutné na zachovanie životne dôležitých spoločenských funkcií alebo hospodárskych činností poskytovali na vnútornom trhu nerušene, zvýšiť odolnosť kritických subjektov poskytujúcich takéto služby a zlepšiť cezhraničnú spoluprácu medzi príslušnými orgánmi. Toto nariadenie zároveň túto smernicu dopĺňa.

(32) S cieľom zlepšiť prípravu na potenciálne budúce krízy, ktoré by mohli mať závažný negatívny vplyv na voľný pohyb tovaru, služieb a osôb vrátane pracovníkov alebo narušiť dodávateľské reťazce tovaru a služieb na vnútornom trhu, a zvýšiť odolnosť počas takýchto kríz by Komisia mala podporovať hospodárske subjekty pri vypracúvaní dobrovoľných krízových protokolov a mala by im túto činnosť uľahčiť. Hospodárske subjekty by mali mať naďalej

([14]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/479 z 11. marca 2015 o spoločných pravidlách pre vývozy (Ú. v. EÚ L 83, 27.3.2015, s. 34).

([15]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa vytvára spoločná organizácia trhov s poľnohospodárskymi výrobkami, a ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007 (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 671).

([16]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2557 zo 14. decembra 2022 o odolnosti kritických subjektov a o zrušení smernice Rady 2008/114/ES (Ú. v. EÚ L 333, 27.12.2022, s. 164).

možnosť slobodne sa rozhodnúť, či sa zapoja do vypracovania takýchto dobrovoľných krízových protokolov. Zapojenie do takýchto dobrovoľných krízových protokolov by nemalo prinášať neprimeranú administratívnu záťaž. V dobrovoľných krízových protokoloch by sa mali stanoviť konkrétne parametre očakávaných narušení, prideliť konkrétne úlohy každému účastníkovi, opísať mechanizmy aktivácie takýchto protokolov a stanoviť súvisiace opatrenia. Do vypracovania takýchto dobrovoľných krízových protokolov sa môžu zapojiť aj príslušné zainteresované strany vrátane orgánov členských štátov, orgánov, úradov a agentúr Únie a organizácií občianskej spoločnosti alebo iných relevantných organizácií. Pri určovaní parametrov narušení, ktoré sa majú posudzovať, by hospodárske subjekty mali mať možnosť využívať svoje predchádzajúce skúsenosti v súvislosti s obmedzeniami voľného pohybu a narušeniami dodávateľského reťazca spôsobenými rôznymi krízami.

(33) Aby sa dalo čerpať zo skúseností z minulých kríz, Komisia by mala vypracovať a sprístupniť programy odbornej prípravy a materiály pre verejné a súkromné zainteresované strany vrátane hospodárskych subjektov. Účasť na takýchto programoch odbornej prípravy a na simuláciách by mala zostať dobrovoľná.

(34) Ako súčasť pripravenosti na krízy by sa týmto nariadením malo umožniť predvídanie udalostí a kríz, v súvislosti s čím by mala existovať možnosť vykonávať stresové testy a simulácie, a to na základe priebežných analýz týkajúcich sa kriticky dôležitých odvetví hospodárstva vnútorného trhu a nepretržitého úsilia Únie v oblasti prognostiky. Komisia by mala predovšetkým vypracovať scenáre a parametre v konkrétnych odvetviach, ktoré pomenúvajú konkrétne riziká spojené s krízou. S cieľom zabezpečiť pripravenosť všetkých aktérov na krízy je potrebné stanoviť pravidlá pre stresové testy, ktoré by sa mali vykonávať aspoň každé dva roky. V tejto súvislosti by Komisia mala uľahčovať a podporovať rozvoj stratégií pripravenosti na núdzové situácie vrátane stratégií krízovej komunikácie a výmeny informácií o uplatniteľných obmedzeniach v náročných situáciách. Pri identifikácii odvetví osobitného zamerania by sa malo vychádzať z existujúcich nástrojov založených na ukazovateľoch, ktoré monitorujú vývoj dodávateľských reťazcov v Únii s cieľom identifikovať potenciálne ťažkosti, pričom by sa mali zohľadniť príslušné osobitné kritériá, ako sú obchodné toky, dopyt a ponuka, koncentrácia ponuky, výroba a výrobné kapacity Únie a globálne výrobné kapacity v rôznych fázach hodnotového reťazca a vzájomné závislosti medzi hospodárskymi subjektmi.

(35) Mala by existovať možnosť výmeny informácií týkajúcich sa výstrah ad hoc v záujme včasného varovania, a to prostredníctvom siete vytvorenej medzi ústrednými kontaktnými úradmi členských štátov a kontaktným úradom na úrovni Únie. Takéto výstrahy ad hoc v záujme včasného varovania by sa mali oznamovať Komisii v prípadoch významných incidentov, aby Únia mohla lepšie sledovať vývoj potenciálnej, bezprostredne hroziacej alebo prebiehajúcej krízy, čím by sa dosiahla väčšia pripravenosť v prípade vzniku alebo vývoja krízy.

(36) S cieľom zohľadniť mimoriadnu povahu režimu obozretného dohľadu nad vnútorným trhom alebo režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu a možné ďalekosiahle dôsledky na fungovanie vnútorného trhu počas týchto režimov, by sa vykonávacie právomoci, pokiaľ ide o aktiváciu režimu obozretného dohľadu nad vnútorným trhom alebo režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu, mali výnimočne udeliť Rade v zmysle článku 291 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“). Vykonávací akt Rady o aktivácii režimu obozretného dohľadu nad vnútorným trhom by mal obsahovať prvky, ktoré sú neoddeliteľne spojené s posúdením splnenia podmienok odôvodňujúcich takúto aktiváciu, konkrétne posúdenie potenciálneho vplyvu príslušnej krízy na voľný pohyb tovaru, služieb a osôb vrátane pracovníkov na vnútornom trhu a na jeho dodávateľské reťazce, ďalej zoznam tovaru a služieb kritického významu, ktoré sú nevyhnutné na zachovanie zásadných spoločenských funkcií alebo hospodárskych činností na vnútornom trhu, a opatrenia obozretného dohľadu, ktoré sa majú prijať. Okrem toho, ak si aktivácia režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu vyžaduje aj prijatie zoznamu tovaru dôležitého počas krízy alebo služieb dôležitých počas krízy, alebo oboch, tento zoznam by sa mal prijať súčasne s aktiváciou režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu, a preto by mal byť neoddeliteľne spojený s takouto aktiváciou. Preto by sa mali na Radu preniesť aj vykonávacie právomoci na prijatie uvedeného zoznamu tovaru alebo služieb dôležitých počas krízy a na každú jeho aktualizáciu. Režim obozretného dohľadu nad vnútorným trhom alebo režim núdzovej situácie na vnútornom trhu by malo byť možné predĺžiť vykonávacím aktom Rady na návrh Komisie. Ak sa ukáže, že nie je potrebné, aby bol ktorýkoľvek z týchto režimov aktívny, príslušný režim by sa mal deaktivovať.

(37) Aby sa zaručilo, že rada dostane náležité informácie o potenciálnej núdzovej situácii na vnútornom trhu, je potrebné zabezpečiť monitorovanie. Monitorovať by sa mali dodávateľské reťazce tovaru a služieb kritického významu, v súvislosti s ktorými bol aktivovaný režim obozretného dohľadu nad vnútorným trhom, a voľný pohyb osôb zapojených do výroby a dodávok takéhoto tovaru a služieb. Monitorovanie dodávateľských reťazcov tovaru a služieb kritického významu by mali vykonávať príslušné orgány členských štátov na základe žiadostí o dobrovoľné poskytnutie informácií o faktoroch ovplyvňujúcich dostupnosť vybraného tovaru a služieb kritického významu, ako sú výrobná kapacita, dostupnosť potrebnej pracovnej sily, zásoby, obmedzenia dodávateľov, možnosti diverzifikácie

a náhrady, podmienky dopytu a úzke miesta. Žiadosť o dobrovoľné poskytnutie informácií v kontexte takéhoto monitorovania by sa mala adresovať všetkým aktérom v rámci príslušného dodávateľského reťazca tovaru a služieb kritického významu a iným príslušným zainteresovaným stranám usadeným na území členských štátov. Zber informácií o narušeniach voľného pohybu od významných hospodárskych subjektov v rámci dodávateľských reťazcov tovaru a služieb kritického významu je obzvlášť dôležité, pretože nedostatok vhodných pracovných síl je jednou z prevládajúcich príčin narúšania dodávateľských reťazcov. Monitorovanie narušení voľného pohybu osôb zapojených do výroby a dodávok tovaru a služieb orgánmi členských štátov by sa malo chápať široko a malo by zahŕňať pracovníkov, poskytovateľov služieb, zástupcov podnikov a ďalšie osoby zapojené do výskumu, vývoja a uvádzania tovaru na trh. Príslušné orgány členských štátov by mali poskytovať získané informácie Komisii a rade prostredníctvom ústredných kontaktných úradov. Tieto informácie by mali umožniť rade poskytovať Komisii poradenstvo o potrebe aktivácie režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu.

(38) V prípade vnútroštátnych opatrení, ktoré nie sú harmonizované podľa tohto nariadenia a ktoré, ak sú prijaté a uplatňované v reakcii na núdzovú situáciu na vnútornom trhu, ovplyvňujú voľný pohyb tovaru alebo osôb alebo slobodu poskytovať služby počas núdzových situácií na vnútornom trhu, by členské štáty mali zabezpečiť, aby takéto opatrenia boli v plnom súlade so ZFEÚ a ďalšími ustanoveniami práva Únie, ako sú nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 492/2011 ([17]) a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES ([18]), 2005/36/ES ([19]), 2006/123/ES ([20]) a (EÚ) 2015/1535 ([21]). Ak členské štáty prijmú takéto opatrenia, mali by byť odôvodnené a mali by rešpektovať zásady proporcionality a nediskriminácie v súlade s právom Únie. Okrem toho by v súlade s týmito zásadami takéto opatrenia nemali vytvárať zbytočnú administratívnu záťaž a členské štáty by mali prijať všetky možné opatrenia na obmedzenie akejkoľvek administratívnej záťaže spôsobenej opatreniami prijatými v reakcii na núdzovú situáciu na vnútornom trhu. Ďalej by akéhokoľvek takéto obmedzenia mali náležite zohľadňovať situáciu pohraničných regiónov a najvzdialenejších regiónov, najmä v súvislosti s cezhraničnými pracovníkmi. Členské štáty by mali zrušiť opatrenia prijaté v reakcii na núdzovú situáciu na vnútornom trhu, ktoré obmedzujú voľný pohyb, ihneď po tom, ako prestanú byť potrebné. Vo všeobecnosti platí, že vnútroštátne opatrenia obmedzujúce voľný pohyb, ktoré nie sú harmonizované podľa tohto nariadenia, už nie sú odôvodnené ani primerané, ak je režim núdzovej situácie na vnútornom trhu deaktivovaný, a preto by sa mali zrušiť.

(39) Toto nariadenie by sa nemalo vykladať tak, že oprávňuje alebo odôvodňuje obmedzenia voľného pohybu tovaru, služieb a osôb v rozpore so ZFEÚ alebo inými ustanoveniami práva Únie. Napríklad skutočnosť, že niektoré obmedzenia sú výslovne zakázané počas režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu, by sa nemala vykladať tak, že takéto obmedzenia sú mimo tohto režimu odôvodnené, alebo že sú odôvodnené iné prípadné obmedzenia nezlučiteľné s právom Únie, ktoré toto nariadenie výslovne nezakazuje.

(40) V článku 21 ZFEÚ sa stanovuje, že občania Únie majú právo slobodne sa pohybovať a zdržiavať na území členských štátov, pričom toto právo podlieha obmedzeniam a podmienkam stanoveným v zmluvách a v opatreniach prijatých na ich vykonávanie. Podrobné podmienky a obmedzenia týkajúce sa tohto práva sú uvedené v smernici 2004/38/ES. V uvedenej smernici sa stanovujú všeobecné zásady uplatniteľné na tieto obmedzenia a dôvody, akými sa môžu takéto opatrenia odôvodniť. Týmito dôvodmi sú verejný poriadok, verejná bezpečnosť alebo verejné zdravie. V tejto súvislosti môžu byť obmedzenia voľného pohybu opodstatnené, ak sú primerané a nediskriminačné. Cieľom tohto nariadenia nie je poskytnúť dodatočné dôvody na obmedzenie práva na voľný pohyb osôb nad rámec tých, ktoré sú stanovené v kapitole VI smernice 2004/38/ES.

([17]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 492/2011 z 5. apríla 2011 o slobode pohybu pracovníkov v rámci Únie (Ú. v. EÚ L 141, 27.5.2011, s. 1).

([18]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES z 29. apríla 2004 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov, ktorá mení a dopĺňa nariadenie (EHS) č. 1612/68 a ruší smernice 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Ú. v. EÚ L 158, 30.4.2004, s. 77).

([19]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/36/ES zo 7. septembra 2005 o uznávaní odborných kvalifikácií (Ú. v. EÚ L 255, 30.9.2005, s. 22).

([20]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/123/ES z 12. decembra 2006 o službách na vnútornom trhu (Ú. v. EÚ L 376, 27.12.2006, s. 36).

([21]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/1535 z 9. septembra 2015, ktorou sa stanovuje postup pri poskytovaní informácií v oblasti technických predpisov a pravidiel vzťahujúcich sa na služby informačnej spoločnosti (Ú. v. EÚ L 241, 17.9.2015, s. 1).

(41) Opatrenia na uľahčenie voľného pohybu osôb a iné opatrenia s vplyvom na voľný pohyb osôb stanovené v zmysle tohto nariadenia vychádzajú z článku 21 ZFEÚ a dopĺňajú smernicu 2004/38/ES počas núdzových situácií na vnútornom trhu. Nemali by viesť k schváleniu alebo odôvodneniu obmedzení voľného pohybu v rozpore so zmluvami alebo iným právom Únie.

(42) V článku 45 ZFEÚ sa stanovuje, že pracovníci majú právo na voľný pohyb, pričom toto právo podlieha obmedzeniam a podmienkam ustanoveným v zmluvách a opatreniach prijatých na ich vykonanie. Článok 46 ZFEÚ je právnym základom pre prijímanie opatrení potrebných na zabezpečenie voľného pohybu pracovníkov v zmysle vymedzenia v článku 45 ZFEÚ. Toto nariadenie obsahuje ustanovenia, ktorými sa dopĺňajú existujúce opatrenia s cieľom ďalej posilniť voľný pohyb osôb, zvýšiť transparentnosť a poskytovať administratívnu pomoc počas núdzových situácií na vnútornom trhu. Tieto opatrenia zahŕňajú vytvorenie jednotných kontaktných miest a ich sprístupnenie pracovníkom a ich zástupcom v členských štátoch a na úrovni Únie počas režimu obozretného dohľadu nad vnútorným trhom a režimu núdzovej situácie na jednotnom trhu v súlade s týmto nariadením.

(43) Je vhodné zakázať určité vnútroštátne opatrenia, ktoré obmedzujú voľný pohyb alebo slobodu poskytovať služby a ktoré by sa nemali ukladať počas núdzovej situácie na vnútornom trhu alebo v reakcii na ňu, pretože sú zjavne neprimerané. Všetky takéto opatrenia prijaté členskými štátmi by sa preto mali posudzovať so zreteľom na tieto harmonizačné ustanovenia, a nie na ZFEÚ ani iné právo Únie.

(44) Členské štáty by sa mali predovšetkým zdržať prijímania opatrení, ktoré spôsobujú diskrimináciu na základe štátnej príslušnosti, alebo v prípade spoločností na základe miesta ich sídla, ústredia alebo hlavného miesta podnikateľskej činnosti.

(45) Členské štáty by sa mali zdržať zavádzania opatrení, ktoré znemožňujú osobám vyžívajúcim právo na voľný pohyb vrátiť sa do členského štátu pobytu, ak sa pri vypuknutí krízy ocitnú v inom členskom štáte.

(46) Členské štáty by sa mali zdržať prijímania opatrení, ktoré znemožňujú osobám využívajúcim právo na voľný pohyb cestovať do iných členských štátov z naliehavých rodinných dôvodov, ak je takéto cestovanie v rámci členského štátu, ktorý prijíma toto opatrenie, za rovnakých okolností naďalej povolené.

(47) Toto nariadenie by nemalo členským štátom brániť v tom, aby svojim štátnym príslušníkom a osobám s pobytom umožnili počas núdzových situácií na vnútornom trhu návrat na svoje územie. Na uľahčenie takéhoto cestovania by iné členské štáty mali takýmto štátnym príslušníkom a osobám s pobytom umožniť opustiť ich územie, aby mohli cestovať do členského štátu svojej štátnej príslušnosti alebo pobytu, alebo prejsť cez ich územie, aby sa mohli dostať do členského štátu svojej štátnej príslušnosti alebo pobytu.

(48) Obmedzenia voľného pohybu, a to aj vo forme administratívnych požiadaviek a postupov, ako sú postupy vyhlásenia, registrácie alebo povoľovania, sú zakázané, ak nie sú v súlade s právom Únie. Ak sa v súlade s právom Únie prijali odôvodnené a primerané administratívne požiadavky a postupy, členské štáty by sa mali počas núdzovej situácie na vnútornom trhu prednostne zamerať na uľahčenie dodržiavania takýchto požiadaviek a vybavovanie takýchto postupov pre osoby zapojené do výroby alebo dodávok tovaru dôležitého počas krízy alebo služieb dôležitých počas krízy. Na tento účel a v prípade potreby na uľahčenie voľného pohybu takýchto poskytovateľov alebo určitých ich kategórií by Komisia mala zaviesť opatrenia vrátane digitálnych nástrojov a vzorov.

(49) Týmto nariadením sa stanovujú povinnosti s cieľom zabezpečiť transparentnosť v súvislosti s vnútroštátnymi opatreniami prijatými počas režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu, ktoré obmedzujú právo na voľný pohyb osôb. Všetky takéto obmedzenia by mali byť v súlade s právom Únie, najmä so smernicou 2004/38/ES. Týmito povinnosťami by nemali byť dotknuté žiadne existujúce informačné alebo oznamovacie povinnosti, ktoré sa naďalej uplatňujú. Voľný pohyb osôb je mimoriadne dôležitý pre riadne fungovanie vnútorného trhu. Ako ukázala kríza spôsobená ochorením COVID-19, obmedzenia tohto práva na voľný pohyb môžu mať vedľajšie účinky na všetky ostatné základné slobody. Nedostatok informácií o obmedzeniach voľného pohybu osôb v súvislosti s krízou môže občanom Únie a hospodárskym subjektom spôsobiť ďalšie ťažkosti pri riadení ich činností počas krízy. V súčasnosti neexistuje žiadny systém transparentnosti, ktorý by občanom a hospodárskym subjektom Únie mohol poskytovať informácie o obmedzeniach voľného pohybu osôb. Členské štáty by mali Komisii a ostatným členským štátom oznámiť znenie vnútroštátnych legislatívnych alebo regulačných ustanovení zavádzajúcich obmedzenia výkonu práva na voľný pohyb osôb v reakcii na krízu, ako aj ich zmeny, a to bezodkladne po ich prijatí. K uvedenému zneniu by mali byť priložené dôvody takýchto opatrení, vrátane dôvodov preukazujúcich, že opatrenia sú odôvodnené a primerané, ako aj všetky podkladové vedecké alebo iné údaje na podporu ich prijatia, rozsah pôsobnosti takýchto opatrení, dátumy prijatia a uplatňovania a trvanie týchto opatrení. Aby sa zaistilo, že občania

Únie a hospodárske subjekty môžu získať spoľahlivé informácie o obmedzeniach voľného pohybu, členské štáty by mali verejnosti čo najskôr poskytnúť jasné, komplexné a včasné informácie vysvetľujúce takéto opatrenia, najmä ich rozsah, dátum prijatia a uplatňovania a trvanie. Tieto informácie by sa mali poskytnúť aj Komisii. Na základe toho by Komisia mala príslušné informácie uverejniť na osobitnom webovom sídle dostupnom vo všetkých úradných jazykoch inštitúcií Únie.

(50) Aby sa zaistilo, že konkrétne opatrenia zamerané na núdzovú situáciu na vnútornom trhu stanovené v tomto nariadení sa použijú len v prípadoch, keď je nevyhnutné reagovať na konkrétnu núdzovú situáciu na vnútornom trhu, takéto opatrenia by mali byť podmienené aktiváciou vykonávacími aktmi Komisie, v ktorých sa uvedú dôvody danej aktivácie a tovar alebo služby dôležité počas krízy, na ktoré sa takéto opatrenia vzťahujú.

(51) Okrem toho by s cieľom zabezpečiť proporcionalitu týchto vykonávacích aktov a náležité rešpektovanie úlohy hospodárskych subjektov pri krízovom riadení mala Komisia pristúpiť k aktivácii opatrení reakcie na núdzovú situáciu na vnútornom trhu až po aktivácii režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu Radou a len vtedy, ak hospodárske subjekty nie sú schopné v primeranom čase poskytnúť riešenie na dobrovoľnom základe (tzv. dvojstupňová aktivácia). Potreba aktivácie opatrení reakcie na núdzovú situáciu na vnútornom trhu by sa mala odôvodniť v každom takomto vykonávacom akte a v súvislosti so všetkými konkrétnymi aspektmi krízy.

(52) Aby sa dalo presne posúdiť, či by sa zavedením osobitných opatrení reakcie na núdzovú situáciu na vnútornom trhu mohol znížiť závažný nedostatok tovaru dôležitého počas krízy alebo služieb dôležitých počas krízy alebo bezprostredná hrozba takéhoto nedostatku počas núdzovej situácie na vnútornom trhu, by Komisia mala mať možnosť požadovať informácie od významných hospodárskych subjektov v dodávateľských reťazcoch tovaru a služieb dôležitých počas krízy. Takéto žiadosti o informácie by sa mali v náležitých prípadoch vzťahovať na: výrobné kapacity a zásoby tovaru dôležitého počas krízy vo výrobných zariadeniach v Únii a v krajinách mimo Únie, ktoré tieto hospodárske subjekty prevádzkujú, s ktorými majú uzavreté zmluvy alebo od ktorých nakupujú dodávky; harmonogram alebo odhad predpokladaného objemu výroby na nasledujúce tri mesiace pre každé výrobné zariadenie v Únii a v krajinách mimo Únie, ktoré tieto hospodárske subjekty prevádzkujú alebo s ktorým majú uzavretú zmluvu; a podrobné informácie o všetkých relevantných narušeniach dodávateľských reťazcov alebo nedostatkoch v nich. Aby sa zabezpečilo plné zapojenie členského štátu, v ktorom má hospodársky subjekt svoje výrobné zariadenie, Komisia by mala tomuto členskému štátu bezodkladne zaslať kópiu žiadosti o informácie, a ak o to požiada príslušný orgán daného členského štátu, Komisia by mala tomuto členskému štátu poskytnúť informácie, ktoré získala, a to bezpečnými prostriedkami.

(53) Komisia by mala žiadosti hospodárskym subjektom o informácie použiť len vtedy, ak informácie nevyhnutné v záujme primeranej reakcie na núdzovú situáciu na vnútornom trhu, ako sú informácie potrebné na obstarávanie Komisiou v mene alebo na účet členských štátov alebo odhad výrobných kapacít výrobcov tovaru dôležitého počas krízy, ktorého dodávateľské reťazce boli narušené, ešte nemá k dispozícii a nemožno ich získať z verejne dostupných zdrojov a ani dobrovoľne. Pri podávaní žiadosti o informácie prostredníctvom vykonávacieho aktu by Komisia mala zabezpečiť, aby prínos pre verejný záujem prevážil nad prípadnými nepríjemnosťami, ktoré to môže priniesť dotknutým hospodárskym subjektom. Komisia by mala vziať do úvahy záťaž, ktorú by takáto žiadosť o informácie mohla predstavovať, a to najmä pre mikropodniky, malé a stredné podniky (MSP), a podľa toho mala by stanoviť lehoty na odpoveď. Ak môže vybavenie žiadosti o informácie výrazne narušiť prevádzku hospodárskeho subjektu, takýto subjekt by mal mať možnosť odmietnuť poskytnutie požadovaných informácií. Hospodársky subjekt by mal byť povinný oznámiť Komisii dôvody každého odmietnutia poskytnúť požadované informácie. Takýmito dôvodmi by malo byť najmä riziko zodpovednosti za porušenie zmluvných povinností neprezrádzať informácie na základe zmlúv, ktoré sa riadia právom krajiny mimo Únie, alebo riziko prezradenia informácií týkajúcich sa národnej bezpečnosti v prípade tovaru s možným použitím v kontexte národnej bezpečnosti, čo by mohlo zahŕňať národné rezervy.

(54) Maximálna lehota, v ktorej má hospodársky subjekt odpovedať na žiadosť o informácie, by mala byť 20 pracovných dní. Osobitná individuálna lehota by sa mala stanoviť podľa individuálnych okolností a v určitých prípadoch by mohla byť kratšia. Hospodársky subjekt by mal mať možnosť požiadať o jednorazové predĺženie lehoty, pričom celková lehota by sa tak na základe výslovného súhlasu Komisie mohla predĺžiť na viac ako 20 pracovných dní. Malo by sa stanoviť, že každá žiadosť hospodárskeho subjektu o predĺženie lehoty sa predloží Komisii v súlade s opatreniami v oblasti komunikácie uvedenými v individuálnom rozhodnutí. Malo by sa tiež stanoviť, že kým Komisia neodpovie na žiadosť o predĺženie lehoty, pôvodná lehota sa bude považovať za platnú v plnom rozsahu.

(55) Aktiváciou režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu by sa v prípade potreby malo zároveň umožniť spustenie určitých postupov reakcie na krízu, ktorými sa menia pravidlá pre návrh, výrobu, posudzovanie zhody a uvádzanie tovaru, na ktorý sa vzťahujú harmonizované pravidlá Únie, na trh, ako aj určité pravidlá pre tovar, na ktorý sa vzťahuje rámec Únie pre všeobecnú bezpečnosť výrobkov. Týmito postupmi reakcie na krízu by sa malo v kontexte núdzovej situácie umožniť rýchle uvádzanie výrobkov označených ako tovar dôležitý počas krízy na trh. V prípade harmonizovaných výrobkov by orgány posudzovania zhody mali uprednostniť posudzovanie zhody tovaru dôležitého počas krízy pred inými vybavovanými žiadosťami, ktoré sa týkajú iných výrobkov. V prípade neprimeraných prieťahov v postupoch posudzovania zhody tovaru dôležitého počas krízy by príslušné orgány členských štátov mali mať možnosť vydať povolenia pre takýto tovar, v súvislosti s ktorým neboli na účely uvedenia na ich príslušný trh vykonané uplatniteľné postupy posudzovania zhody, ak spĺňa príslušné bezpečnostné požiadavky. Takéto povolenia by mali byť platné len na území vydávajúceho členského štátu, až kým sa vykonávacím aktom Komisie ich platnosť nerozšíri na územie Únie. Takéto povolenia, ktoré sa odchyľujú od postupov posudzovania zhody, by mali platiť len počas trvania režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu. Okrem toho by sa v záujme podpory zvýšenia dodávok harmonizovaného a neharmonizovaného tovaru dôležitého počas krízy mala zaviesť určitá flexibilita, pokiaľ ide o mechanizmus predpokladu zhody, respektíve mechanizmus predpokladu zhody so všeobecnou bezpečnostnou požiadavkou. Výrobcovia tovaru dôležitého počas krízy by v kontexte núdzovej situácie na vnútornom trhu mali mať tiež možnosť spoľahnúť sa na vnútroštátne a medzinárodné normy, ktorými sa poskytuje rovnocenná úroveň ochrany ako v prípade európskych noriem, na ktoré boli uverejnené odkazy v *Úradnom vestníku Európskej únie*. Pokiaľ ide o samotný harmonizovaný tovar dôležitý počas krízy, v prípadoch, ak takéto európske normy neexistujú alebo ich dodržiavanie je mimoriadne sťažené v dôsledku narušení vnútorného trhu, by Komisia mala mať možnosť vydať spoločné špecifikácie poskytujúce predpoklad zhody s cieľom poskytnúť výrobcom technické riešenia pripravené na okamžité využitie.

(56) Zavedenie týchto zmien dôležitých počas krízy týkajúcich sa príslušných odvetvových pravidiel Únie si vyžaduje cielené zmeny týchto 16 aktov: smerníc Európskeho parlamentu a Rady 2000/14/ES ([22]), 2006/42/ES ([23]), 2010/35/EÚ ([24]), 2014/29/EÚ ([25]), 2014/30/EÚ ([26]), 2014/33/EÚ ([27]), 2014/34/EÚ ([28]), 2014/35/EÚ ([29]), 2014/53/EÚ ([30]), 2014/68/EÚ ([31]) a nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/424 ([32]),

([22]) Smernica 2000/14/ES Európskeho parlamentu a Rady z 8. mája 2000 týkajúca sa aproximácie právnych predpisov členských štátov vzhľadom na emisiu hluku v prostredí pochádzajúcu zo zariadení používaných vo voľnom priestranstve (Ú. v. ES L 162, 3.7.2000, s. 1).

([23]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/42/ES zo 17. mája 2006 o strojových zariadeniach a o zmene a doplnení smernice 95/16/ES (Ú. v. EÚ L 157, 9.6.2006, s. 24).

([24]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/35/EÚ zo 16. júna 2010 o prepravovateľných tlakových zariadeniach a o zrušení smerníc Rady 76/767/EHS, 84/525/EHS, 84/526/EHS, 84/527/EHS a 1999/36/ES (Ú. v. EÚ L 165, 30.6.2010, s. 1).

([25]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/29/EÚ z 26. februára 2014 o harmonizácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa sprístupnenia jednoduchých tlakových nádob na trhu (Ú. v. EÚ L 96, 29.3.2014, s. 45).

([26]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/30/EÚ z 26. februára 2014 o harmonizácii právnych predpisov členských štátov vzťahujúcich sa na elektromagnetickú kompatibilitu (Ú. v. EÚ L 96, 29.3.2014, s. 79).

([27]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/33/EÚ z 26. februára 2014 o harmonizácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa výťahov a bezpečnostných komponentov do výťahov (Ú. v. EÚ L 96, 29.3.2014, s. 251).

([28]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/34/EÚ z 26. februára 2014 o harmonizácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa zariadení a ochranných systémov určených na použitie v potenciálne výbušnej atmosfére (Ú. v. EÚ L 96, 29.3.2014, s. 309).

([29]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/35/EÚ z 26. februára 2014 o harmonizácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa sprístupnenia elektrického zariadenia určeného na používanie v rámci určitých limitov napätia na trhu (Ú. v. EÚ L 96, 29.3.2014, s. 357).

([30]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/53/EÚ zo 16. apríla 2014 o harmonizácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa sprístupňovania rádiových zariadení na trhu, ktorou sa zrušuje smernica 1999/5/ES (Ú. v. EÚ L 153, 22.5.2014, s. 62).

([31]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/68/EÚ z 15. mája 2014 o harmonizácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa sprístupňovania tlakových zariadení na trhu (Ú. v. EÚ L 189, 27.6.2014, s. 164).

([32]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/424 z 9. marca 2016 o lanovkových zariadeniach a zrušení smernice 2000/9/ES (Ú. v. EÚ L 81, 31.3.2016, s. 1).

(EÚ) 2016/425 ([33]), (EÚ) 2016/426 ([34]), (EÚ) č. 305/2011 ([35]), (EÚ) 2023/988 ([36]) a (EÚ) 2023/1230 ([37]). Zmeny stanovujúce núdzové postupy v každom z príslušných aktov by sa mali začať uplatňovať až na základe osobitnej aktivácie. Aktivácia núdzových postupov v každom príslušnom akte by mala byť podmienená aktiváciou režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu podľa tohto nariadenia a mala by byť obmedzená na výrobky označené ako tovar dôležitý počas krízy a na trvanie režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu.

(57) Opatrenia na úrovni Únie zamerané na dostupnosť tovaru dôležitého počas krízy, ako sú napríklad prioritné žiadosti, sa môžu ukázať ako nevyhnutné pre zabezpečenie riadneho fungovania vnútorného trhu a jeho dodávateľských reťazcov, v prípadoch, keď existujú závažné ohrozenia fungovania vnútorného trhu, alebo v prípadoch závažného a pretrvávajúceho nedostatku tovaru dôležitého počas krízy alebo mimoriadne vysokého dopytu po tomto tovare.

(58) Ak výrobu alebo dodávku určitého tovaru dôležitého počas krízy nemožno zabezpečiť inými prostriedkami, Komisia by mala mať v krajnom prípade v záujme zabezpečenia zachovania životne dôležitých spoločenských funkcií alebo hospodárskych činností na vnútornom trhu možnosť obrátiť sa na hospodárske subjekty usadené v Únii so žiadosťou o výrobu alebo dodávku určitého tovaru dôležitého počas krízy. Pri predkladaní takejto žiadosti by Komisia mala zohľadniť možný negatívny vplyv na hospodársku súťaž na vnútornom trhu a riziko prehĺbenia narušení trhu. Výber príjemcov a prijímateľov týchto žiadostí by nemal byť diskriminačný.

(59) Prioritná žiadosť by mala byť založená na objektívnych, vecných, merateľných a podložených údajoch. V súvislosti s takýmito žiadosťami by sa mali zohľadňovať oprávnené záujmy hospodárskych subjektov a náklady a úsilie potrebné na akúkoľvek zmenu výrobného postupu. V prioritnej žiadosti by sa malo jasne uviesť, že o prijatí alebo zamietnutí žiadosti v plnom rozsahu rozhoduje hospodársky subjekt. Ak sa hospodársky subjekt rozhodne prioritnú žiadosť zamietnuť, môže sa takisto slobodne rozhodnúť, či žiadosť zamietne výslovne a či pri informovaní Komisie o zamietnutí žiadosti poskytne nejaké odôvodnenie.

(60) Ak prioritnú žiadosť prijme, povinnosť splniť ju by mala mať prednosť pred akoukoľvek povinnosťou plniť záväzok podľa súkromného alebo verejného práva. Cena stanovená v každej prioritnej žiadosti by mala byť spravodlivá a primeraná. Táto cena by sa mala dať vypočítať na základe priemerných trhových cien v posledných rokoch, pričom by sa malo zohľadniť odôvodnenie jej akéhokoľvek zvýšenia alebo zníženia, napríklad s ohľadom na infláciu alebo zvýšenie vstupných nákladov. Vzhľadom na význam zabezpečenia dodávok tovaru dôležitého počas krízy, ktorý je nevyhnutný na zachovanie životne dôležitých spoločenských funkcií alebo hospodárskych činností na vnútornom trhu, by dodržanie povinnosti splniť prioritnú žiadosť nemalo viesť k vzniku zodpovednosti voči tretím stranám za škody, ktoré môžu vzniknúť v dôsledku akéhokoľvek porušenia zmluvných povinností, ktoré sa riadia právom členského štátu, ak bolo porušenie zmluvných povinností potrebné na splnenie požadovaného uprednostnenia. Hospodárske subjekty, na ktoré sa potenciálne môže vzťahovať prioritná žiadosť, by mali mať možnosť v podmienkach svojich obchodných zmlúv upraviť prípadné dôsledky prioritnej žiadosti. Bez toho, aby bola dotknutá uplatniteľnosť iných ustanovení, by táto výnimka zo zodpovednosti nemala mať vplyv na zodpovednosť za chybné výrobky stanovenú v smernici Rady 85/374/EHS ([38]).

([33]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/425 z 9. marca 2016 o osobných ochranných prostriedkoch a o zrušení smernice Rady 89/686/EHS (Ú. v. EÚ L 81, 31.3.2016, s. 51).

([34]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/426 z 9. marca 2016 o spotrebičoch spaľujúcich plynné palivá a zrušení smernice 2009/142/ES (Ú. v. EÚ L 81, 31.3.2016, s. 99).

([35]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 305/2011 z 9. marca 2011, ktorým sa ustanovujú harmonizované podmienky uvádzania stavebných výrobkov na trh a ktorým sa zrušuje smernica Rady 89/106/EHS (Ú. v. EÚ L 88, 4.4.2011, s. 5).

([36]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/988 z 10. mája 2023 o všeobecnej bezpečnosti výrobkov, ktorým sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1025/2012 a smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/1828 a zrušuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2001/95/ES a smernica Rady 87/357/EHS (Ú. v. EÚ L 135, 23.5.2023, s. 1).

([37]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1230 zo 14. júna 2023 o strojových zariadeniach a o zrušení smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/42/ES a smernice Rady 73/361/EHS (Ú. v. EÚ L 165, 29.6.2023, s. 1).

([38]) Smernica Rady 85/374/EHS z 25. júla 1985 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov o zodpovednosti za chybné výrobky (Ú. v. ES L 210, 7.8.1985, s. 29).

(61) Ak hospodársky subjekt výslovne prijal prioritnú žiadosť a Komisia po takomto prijatí prijala vykonávací akt, hospodársky subjekt by mal splniť všetky podmienky tohto vykonávacieho aktu. Dôsledkom nedodržania podmienok stanovených vo vykonávacom akte hospodárskym subjektom by mala byť strata možnosti vzdať sa zmluvnej zodpovednosti. Ak ide o úmyselné nedodržanie podmienok alebo ak bolo nedodržanie podmienok spôsobené hrubou nedbanlivosťou, hospodárskemu subjektu môže byť uložená aj pokuta v súlade so zásadou proporcionality. Pokuty by nemalo byť možné uložiť hospodárskym subjektom, ktoré výslovne neprijali prioritnú žiadosť.

(62) Ak jeden alebo viaceré členské štáty informujú Komisiu o nedostatku tovaru a služieb dôležitých počas krízy alebo o tom, že takýto nedostatok hrozí, Komisia by mala mať možnosť odporučiť uvedeným členským štátom, aby prijali opatrenia na zabezpečenie rýchleho zvýšenia dostupnosti tovaru a služieb dôležitých počas krízy. Komisia by mala zvážiť vplyv plánovaných opatrení na dotknuté hospodárske subjekty. Takéto odporúčania môžu zahŕňať opatrenia zamerané na uľahčenie rozšírenia, zmeny účelu alebo vytvorenia nových výrobných kapacít pre tovar dôležitý počas krízy alebo nových kapacít súvisiacich s činnosťami služieb dôležitých počas krízy, ako aj opatrenia zamerané na urýchlenie príslušných a uplatniteľných postupov schvaľovania, povoľovania a registrácie.

(63) Ak jeden alebo viaceré členské štáty informujú Komisiu o nedostatku tovaru dôležitého počas krízy alebo služieb dôležitých počas krízy, Komisia by mala tieto informácie postúpiť všetkým príslušným orgánom členských štátov a zefektívniť koordináciu reakcie. Okrem toho s cieľom zabezpečiť dostupnosť určitého tovaru dôležitého počas krízy alebo služieb dôležitých počas krízy počas núdzovej situácie na vnútornom trhu a s cieľom ukončiť núdzovú situáciu na vnútornom trhu by Komisia mala mať možnosť odporučiť, aby členské štáty distribuovali tento tovar alebo služby, a to s náležitým ohľadom na zásady solidarity, nevyhnutnosti a proporcionality. Komisia by mala pomôcť koordinovať uvedenú distribúciu.

(64) Okrem možnosti spoločného obstarávania Komisie a jedného alebo viacerých členských štátov, a ako sa stanovuje v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2024/2509 ([39]) (ďalej len „nariadenie o rozpočtových pravidlách“), by jeden alebo viaceré členské štáty mali mať zároveň možnosť požiadať Komisiu, aby v ich mene alebo na ich účet začala obstarávanie na nákup tovaru a služieb kritického významu alebo tovaru a služieb dôležitých počas krízy s cieľom využiť kúpnu silu a rokovaciu pozíciu Komisie počas režimu obozretného dohľadu nad vnútorným trhom alebo režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu. Takéto obstarávanie by malo zahŕňať nadobúdanie prác, tovaru alebo služieb dôležitých počas krízy verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom na základe zákazky a nadobúdanie alebo prenájom pozemkov, budov alebo iného nehnuteľného majetku od hospodárskych subjektov, ktoré si tento verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ vybral na účely reakcie na krízu. Komisia by mala mať možnosť uskutočniť príslušný postup obstarávania v mene členských štátov alebo na ich účet na základe dohody medzi stranami alebo konať ako veľkoobchodník, t. j. nakupovať, skladovať a ďalej predávať alebo darovať tovar a služby vrátane prenájmu pozemkov, budov alebo iných nehnuteľností zúčastneným členským štátom alebo partnerským organizáciám, ktoré si vybrala.

(65) Počas krízy spôsobenej ochorením COVID-19 sa ukázalo, že Komisia by mala mať možnosť obstarávať tovar a služby dôležité počas krízy spoločne so štátmi Európskeho združenia voľného obchodu (EZVO) a krajinami mimo Únie, ako sú európske mikroštáty. Žiadne postupy spoločného obstarávania, ktoré sa začali na účely nadobudnutia tovaru a služieb dôležitých počas krízy alebo tovaru a služieb kritického významu, by nemali mať negatívny vplyv na fungovanie vnútorného trhu a nemali by byť diskriminačné ani obmedzovať obchod a ani by nemali narúšať hospodársku súťaž ani akokoľvek priamo finančne vplývať na rozpočet krajín, ktoré sa nezúčastňujú na postupe spoločného obstarávania. Takisto je nevyhnutné zabezpečiť, aby členské štáty koordinovali svoje opatrenia s podporou Komisie a rady pred začatím postupov obstarávania tovaru a služieb dôležitých počas krízy. Počas pohotovostnej fázy by členské štáty mali zaviesť systém, ktorý by umožnil identifikáciu verejných obstarávateľov a obstarávateľov, na ktorých sa vzťahujú smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ ([40]) a 2014/25/EÚ ([41]) a ktorí obstarávajú tovar a služby dôležité počas krízy počas núdzových situácií. Členské štáty by mali mať možnosť využívať služby ústredných kontaktných úradov pri zbere a prenose informácií

([39]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2024/2509 z 23. septembra 2024 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie (Ú. v. EÚ L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

([40]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES (Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 65).

([41]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/25/EÚ z 26. februára 2014 o obstarávaní vykonávanom subjektmi pôsobiacimi v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb a o zrušení smernice 2004/17/ES (Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 243).

o prebiehajúcom a plánovanom obstarávaní verejnými obstarávateľmi a obstarávateľmi na ich území na účely dodržiavania doložky o koordinácii podľa tohto nariadenia.

(66) Dohoda, ktorou sa riadi obstarávanie Komisie v mene alebo na účet jedného alebo viacerých členských štátov alebo spoločné obstarávanie Komisie a jedného alebo viacerých členských štátov, by mala v náležitom prípade obsahovať doložku o výhradnom práve, na základe ktorej sa zúčastnené členské štáty zaväzujú neobstarávať predmetný tovar dôležitý počas krízy alebo služby dôležité počas krízy inými kanálmi a neviesť súbežné rokovania. Ak takáto doložka o výhradnom práve existuje, malo by sa v nej stanoviť, že ak majú členské štáty dodatočné potreby v oblasti obstarávania a takéto obstarávanie podľa názoru Komisie neohrozuje prebiehajúce spoločné obstarávanie alebo obstarávanie v mene alebo na účet členských štátov, zúčastnené členské štáty môžu začať svoj vlastný postup obstarávania. Na účely spoločného obstarávania by sa štáty EZVO a kandidátske krajiny Únie, ako aj Andorrské kniežatstvo, Monacké kniežatstvo, Sanmarínska republika a Vatikánsky mestský štát mali považovať za zúčastnené členské štáty, ak sa rozhodnú zúčastniť na spoločnom obstarávaní. Účelom doložky o výhradnom práve je zaistiť, aby sa nenarušilo prebiehajúce spoločné obstarávanie alebo obstarávanie v mene alebo na účet členských štátov. Obstarávanie *de minimis* nemá vplyv na takéto obstarávanie, a preto by verejní obstarávatelia a obstarávatelia členských štátov mali mať možnosť začať postup obstarávania, ktorý je pod finančnými limitmi stanovenými v smerniciach 2014/24/EÚ a 2014/25/EÚ. Okrem toho, keďže obstarávanie hospodárskeho subjektu, ktorý sa nezúčastňuje na prebiehajúcom obstarávaní, neohrozuje prebiehajúce obstarávanie, doložka o výhradnom práve stanovená v tomto nariadení by sa na tento druh obstarávania nemala vzťahovať. Ak sa členský štát rozhodne zúčastniť na spoločnom obstarávaní alebo obstarávaní v mene alebo na účet členských štátov na účely nadobudnutia tovaru a služieb dôležitých počas krízy, mal by mať možnosť využiť ústredné kontaktné úrady stanovené v tomto nariadení na informovanie všetkých verejných obstarávateľov a obstarávateľov na svojom území o prebiehajúcom obstarávaní, v súvislosti s ktorým sa uplatňuje doložka o výhradnom práve.

(67) Transparentnosť je základnou zásadou účinného verejného obstarávania, ktorá zlepšuje hospodársku súťaž, zvyšuje efektívnosť a vytvára rovnaké podmienky. Európsky parlament by mal byť informovaný o postupoch spoločného obstarávania podľa tohto nariadenia a na požiadanie by mu mal byť udelený prístup k zmluvám uzatvoreným na základe týchto postupov, a to za predpokladu primeranej ochrany tajomstva a ochrany osobných údajov, národnej bezpečnosti členských štátov a citlivých obchodných informácií vrátane obchodných tajomstiev.

(68) Držiteľom informácií je potrebné poskytnúť záruky, že informácie, ktoré poskytli v dôsledku uplatňovania tohto nariadenia, sa spracúvajú a používajú v súlade so zásadami nevyhnutnosti a proporcionality. Informácie získané monitorovaním a na základe žiadostí o informácie a prioritných žiadostí by mali preto inštitúcie, orgány, úrady alebo agentúry Únie a ich zamestnanci, orgány členských štátov a ich zamestnanci alebo akékoľvek osoby vrátane členov a pozorovateľov rady používať len na účel, na ktorý boli takéto informácie vyžiadané.

(69) Keďže rada je poradný orgán Komisie, mala by rešpektovať zásady, normy a pravidlá Komisie na ochranu utajovaných skutočností Európskej únie a citlivých neutajovaných skutočností, vrátane okrem iného ustanovení týkajúcich sa spracovania a uchovávania takýchto informácií, ako sa stanovuje v rozhodnutiach Komisie (EÚ, Euratom) 2015/443 ([42]) a (EÚ, Euratom) 2015/444 ([43]). Zamestnanci Komisie a iných inštitúcií a orgánov Únie, ktorí majú prístup k utajovaným skutočnostiam a citlivým neutajovaným skutočnostiam týkajúcim sa práce rady, by mali byť viazaní požiadavkami na dôvernosť podľa článku 339 ZFEÚ, a to aj po skončení svojich pracovných povinností.

([42]) Rozhodnutie Komisie (EÚ, Euratom) 2015/443 z 13. marca 2015 o bezpečnosti v Komisii (Ú. v. EÚ L 72, 17.3.2015, s. 41).
([43]) Rozhodnutie Komisie (EÚ, Euratom) 2015/444 z 13. marca 2015 o bezpečnostných predpisoch na ochranu utajovaných skutočností EÚ (Ú. v. EÚ L 72, 17.3.2015, s. 53).

(70) Ak činnosti, ktoré sa majú vykonať podľa tohto nariadenia, zahŕňajú spracúvanie osobných údajov, takéto spracúvanie by malo byť v súlade s príslušnými právnymi predpismi Únie o ochrane osobných údajov, konkrétne s nariadeniami Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 ([44]) a (EÚ) 2018/1725 ([45]).

(71) Je potrebné stanoviť pravidlá pre digitálne nástroje s cieľom zabezpečiť pripravenosť, pokiaľ ide o včasnú a účinnú reakciu na možné budúce núdzové situácie, aby sa zaručilo nepretržité fungovanie vnútorného trhu, voľný pohyb tovaru, služieb a osôb v čase krízy a dostupnosť tovaru a služieb dôležitých počas krízy pre občanov, podniky a verejné orgány. V tomto nariadení by sa mali stanoviť aj pravidlá pre digitálne nástroje zaručujúce uprednostnenie a urýchlenie postupov povoľovania, registrácie alebo vyhlásenia, aby sa uľahčil voľný pohyb osôb a bezpečný prenos a výmena informácií. Komisia a členské štáty by mali opätovne používať alebo v čo najväčšej miere rozšíriť svoje existujúce digitálne nástroje. Ak to nie je možné, Komisia a členské štáty by mali v náležitých a odôvodnených prípadoch zaviesť nové digitálne nástroje. Komisia by mala vykonávacími aktmi stanoviť technické aspekty takýchto nástrojov alebo infraštruktúr.

(72) S cieľom zabezpečiť jednotné podmienky vykonávania tohto nariadenia by sa mali na Komisiu preniesť vykonávacie právomoci, pokiaľ ide o špecifikácie rámca pre nepredvídané udalosti týkajúce sa pripravenosti, spolupráce, výmeny informácií a krízovej komunikácie pre režim obozretného dohľadu a režim núdzovej situácie na vnútornom trhu. Okrem toho by sa mali na Komisiu preniesť vykonávacie právomoci, pokiaľ ide o možnosť prijať zmierňujúce opatrenia, konkrétne administratívne opatrenia, digitálne nástroje a vzory, ktorými sa uľahčí voľný pohyb osôb. Okrem toho by sa v záujme rýchlej a koordinovanej reakcie mali na Komisiu preniesť vykonávacie právomoci, aj pokiaľ ide o aktiváciu osobitných opatrení reakcie na núdzovú situáciu počas režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu. Okrem toho by sa mali na Komisiu preniesť vykonávacie právomoci, pokiaľ ide o stanovenie technických aspektov osobitných digitálnych nástrojov na podporu cieľov tohto nariadenia. Uvedené právomoci by sa mali vykonávať v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 ([46]).

(73) Komisia by mala prijať okamžite uplatniteľné vykonávacie akty, ak sa to vyžaduje z vážnych a naliehavých dôvodov v riadne odôvodnených prípadoch týkajúcich sa vplyvov krízy na vnútorný trh.

(74) Týmto nariadením sa rešpektujú základné práva a dodržiavajú zásady uznané najmä v Charte základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“). Predovšetkým sa ním rešpektuje právo na súkromie hospodárskych subjektov zakotvené v článku 7 charty, právo na ochranu osobných údajov stanovené v článku 8 charty, sloboda podnikania a zmluvná sloboda, ktoré sú chránené článkom 16 charty, právo vlastniť majetok chránené článkom 17 charty, právo na kolektívne vyjednávanie a právo na kolektívne akcie chránené článkom 28 charty a právo na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces, ako sa stanovuje v článku 47 charty.

(75) Týmto nariadením by nemala byť dotknutá autonómia sociálnych partnerov, ako sa uznáva v ZFEÚ.

(76) Toto nariadenie by sa nemalo vykladať tak, že má vplyv na právo na ochranu životného prostredia, právo na kolektívne vyjednávanie a právo na kolektívne akcie v súlade s chartou vrátane práva pracovníkov a zamestnávateľov na kolektívne akcie na ochranu svojich záujmov vrátane štrajku a na právo alebo slobodu štrajkovať alebo prijímať iné opatrenia, na ktoré sa vzťahujú osobitné systémy pracovnoprávnych vzťahov v členských štátoch v súlade s vnútroštátnym právom alebo praxou.

(77) Iné právne akty Únie, napríklad tie, ktorými sa stanovujú povinnosti hospodárskych subjektov sprístupňovať údaje subjektom verejného sektora, nemajú vplyv na toto nariadenie. Preto, ak iné právne akty Únie obsahujú aj ustanovenia o žiadostiach Komisie o informácie, ktoré majú rovnaký účel ako ustanovenia tohto nariadenia, by sa po aktivácii režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu Radou mali uplatňovať len príslušné ustanovenia tohto nariadenia týkajúce sa žiadostí o informácie.

([44]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 1).

([45]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1725 z 23. októbra 2018 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov inštitúciami, orgánmi, úradmi a agentúrami Únie a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 45/2001 a rozhodnutie č. 1247/2002/ES (Ú. v. EÚ L 295, 21.11.2018, s. 39).

([46]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 zo 16. februára 2011, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie (Ú. v. EÚ L 55, 28.2.2011, s. 13).

(78) Únia je aj naďalej plne oddaná medzinárodnej solidarite a silne podporuje zásadu, že všetky opatrenia považované za nevyhnutné, ktoré sa prijali podľa tohto nariadenia, vrátane opatrení nevyhnutných na prevenciu alebo zmiernenie kritických nedostatkov, sa vykonávajú cielene, transparentne, primerane, dočasne a zlučiteľne so záväzkami Svetovej obchodnej organizácie.

(79) Súčasťou rámca Únie by mali byť medziregionálne prvky na zavedenie jednotných, medziodvetvových a cezhraničných opatrení pre prípad nepredvídaných udalostí na vnútornom trhu, opatrení obozretného dohľadu nad vnútorným trhom a opatrení reakcie na núdzovú situáciu na vnútornom trhu, najmä vzhľadom na zdroje, kapacity a zraniteľnosti naprieč susednými regiónmi, zvlášť pohraničnými regiónmi.

(80) Komisia by mala pravidelne posudzovať fungovanie a účinnosť tohto nariadenia a predložiť správu Európskemu parlamentu a Rade vrátane hodnotenia práce rady, stresových testov, odbornej prípravy a krízových protokolov, kritérií aktivácie režimu obozretného dohľadu nad vnútorným trhom a núdzovej situácie na vnútornom trhu, ako aj používania digitálnych nástrojov. Okrem toho by sa správy mali predkladať do štyroch mesiacov po deaktivácii režimu obozretného dohľadu nad vnútorným trhom, prípadne režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu. V týchto správach by malo byť zahrnuté hodnotenie opatrení prijatých podľa tohto nariadenia v súvislosti s krízou, ktorá viedla k aktivácii uvedeného režimu, najmä pokiaľ ide o účinnosť týchto opatrení. V týchto správach by sa mohli navrhnúť prípadné zlepšenia a v náležitých prípadoch by mohli byť doplnené príslušnými legislatívnymi návrhmi.

(81) Nariadenie Rady (ES) č. 2679/98 ([47]) stanovuje mechanizmus pre dvojstranné rokovania o prekážkach fungovania vnútorného trhu a ich oznamovanie. Aby sa zabránilo duplicite pravidiel v prípade aktivácie režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu, uvedené nariadenie by sa malo príslušne zmeniť. Nariadením (ES) č. 2679/98 by nemal byť nijako dotknutý výkon základných práv uznaných na úrovni Únie a členských štátov vrátane práva na štrajk alebo slobody štrajkovať alebo prijímať iné opatrenia, na ktoré sa vzťahujú osobitné systémy pracovnoprávnych vzťahov v členských štátoch, v súlade s vnútroštátnym právom alebo praxou. Nemalo by ním byť dotknuté ani právo vyjednávať, uzatvárať kolektívne zmluvy a uskutočniť kolektívne akcie v súlade s vnútroštátnym právom alebo praxou.

(82) Keďže cieľ tohto nariadenia, konkrétne zaručiť hladké a neprerušované fungovanie vnútorného trhu zavedením opatrení pre prípad nepredvídaných udalostí, obozretného dohľadu a núdzovej situácie na vnútornom trhu v záujme uľahčenia koordinácie opatrení reakcie v prípade krízy, nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale z dôvodu rozsahu alebo účinkov opatrení ho možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o Európskej únii. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku toto nariadenie neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie tohto cieľa,

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

HLAVA I

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

KAPITOLA I

Predmet úpravy, ciele, rozsah pôsobnosti a vymedzenie pojmov

Článok 1

Predmet úpravy a ciele

1. Týmto nariadením sa stanovuje rámec harmonizovaných opatrení na účinné predvídanie vplyvu kríz na vnútorný trh, ako aj prípravu a reakciu naň.

2. Cieľom rámca uvedeného v odseku 1 je:

([47]) Nariadenie Rady (ES) č. 2679/98 zo 7. decembra 1998 o fungovaní vnútorného trhu vo vzťahu k voľnému pohybu tovaru medzi členskými štátmi (Ú. v. ES L 337, 12.12.1998, s. 8).

a) chrániť a uľahčovať voľný pohyb tovaru, služieb a osôb vrátane pracovníkov;

b) zabezpečiť dostupnosť tovaru a služieb kritického významu a tovaru a služieb dôležitých počas krízy na vnútornom trhu, ak členské štáty prijali alebo s pravdepodobnosťou prijmú rozdielne vnútroštátne opatrenia, a

c) brániť vytváraniu prekážok riadneho fungovania vnútorného trhu.

3. Týmto nariadením sa stanovujú najmä:

a) pravidlá zriadenia a fungovania Rady pre núdzové situácie a odolnosť na vnútornom trhu, ktorá má pomáhať a radiť Komisii, pokiaľ ide o predvídanie vplyvu krízy na vnútorný trh, predchádzanie tomuto vplyvu alebo reagovanie naň;

b) opatrenia pre prípad nepredvídaných udalostí týkajúce sa predvídania, plánovania a odolnosti;

c) opatrenia počas režimu obozretného dohľadu nad vnútorným trhom na riešenie vplyvu hrozby krízy, ktorá by mohla vyústiť do núdzovej situácie na vnútornom trhu;

d) opatrenia počas režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu na riešenie vplyvu krízy na vnútorný trh vrátane opatrení, ktoré uľahčujú voľný pohyb tovaru, služieb a osôb vrátane pracovníkov počas tohto režimu;

e) pravidlá verejného obstarávania počas režimu obozretného dohľadu nad vnútorným trhom a režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu;

f) pravidlá poskytovania digitálnych nástrojov a spolupráce medzi príslušnými orgánmi.

Článok 2

Rozsah pôsobnosti

1. Toto nariadenie sa vzťahuje na tovar, služby a osoby vrátane pracovníkov v rámci vnútorného trhu.

2. Toto nariadenie sa nevzťahuje na:

a) lieky v zmysle vymedzenia v článku 1 bode 2 smernice 2001/83/ES Európskeho parlamentu a Rady ([48]);

b) zdravotnícke pomôcky v zmysle vymedzenia v článku 2 písm. e) nariadenia (EÚ) 2022/123;

c) iné zdravotnícke protiopatrenia uvedené v článku 3 bode 10 nariadenia (EÚ) 2022/2371 a zaradené do zoznamu zostaveného v súlade s článkom 7 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2022/2372;

d) polovodiče v zmysle vymedzenia v článku 2 bode 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1781 ([49]);

e) energetické výrobky v zmysle článku 2 ods. 1 smernice Rady 2003/96/ES ([50]), elektrickú energiu v zmysle článku 2 ods. 2 uvedenej smernice a iné výrobky, ako sa uvádza v článku 2 ods. 3 uvedenej smernice;

([48]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2001/83/ES zo 6. novembra 2001, ktorou sa ustanovuje zákonník Spoločenstva o humánnych liekoch (Ú. v. ES L 311, 28.11.2001, s. 67).

([49]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1781 z 13. septembra 2023, ktorým sa zriaďuje rámec opatrení na posilnenie európskeho ekosystému polovodičov a mení nariadenie (EÚ) 2021/694 (akt o čipoch) (Ú. v. EÚ L 229, 18.9.2023, s. 1).

([50]) Smernica Rady 2003/96/ES z 27. októbra 2003 o reštrukturalizácii právneho rámca Spoločenstva pre zdaňovanie energetických výrobkov a elektriny (Ú. v. EÚ L 283, 31.10.2003, s. 51).

f) finančné služby, ako je bankovníctvo, služby súvisiace s úvermi, poistením a zaistením, pracovnými alebo osobnými dôchodkami, cennými papiermi, investičnými fondmi, platbami a investičným poradenstvom, vrátane služieb a činností uvedených v prílohe I k smernici Európskeho parlamentu a Rady 2013/36/EÚ ([51]), ani na činnosti týkajúce sa vyrovnania a zúčtovania a poradenské, sprostredkovateľské a iné pomocné finančné služby;

g) výrobky obranného priemyslu v zmysle vymedzenia v článku 3 bode 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/43/ES ([52]) alebo v zmysle vymedzenia vo vnútroštátnom práve členských štátov v súlade s právom Únie.

3. Odchylne od odseku 2 písm. a), b) a c) tohto článku sa články 20 až 23 a článok 44 tohto nariadenia uplatňujú na výrobky uvedené v týchto písmenách.

4. Týmto nariadením nie sú dotknuté iné právne akty Únie, ktorými sa stanovujú osobitné pravidlá reakcie na krízu alebo krízového riadenia, ako napríklad:

a) rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1313/2013/EÚ ([53]) o mechanizme Únie v oblasti civilnej ochrany;

b) príslušné ustanovenia nariadenia (EÚ) 2015/479 týkajúce sa právomoci Komisie posúdiť, či je vhodné uložiť obmedzenia na vývoz tovaru v súlade s medzinárodnými právami a povinnosťami Únie;

c) nariadenia (EÚ) 2022/2371 a (EÚ) 2022/2372 týkajúce sa rámca EÚ pre zdravotnú bezpečnosť;

d) rozhodnutie 2014/415/EÚ, ktorým sa stanovujú dojednania o integrovanej politickej reakcii na krízu (ďalej len „IPCR“) vrátane politickej koordinačnej úlohy IPCR, a vykonávacie rozhodnutie (EÚ) 2018/1993, ktorým sa stanovujú pravidlá uplatňovania týchto dojednaní.

5. Týmto nariadením nie sú dotknuté pravidlá hospodárskej súťaže Únie vrátane antitrustových pravidiel, pravidiel fúzií a pravidiel štátnej pomoci.

6. Týmto nariadením nie je dotknutá zodpovednosť členských štátov za ochranu národnej bezpečnosti ani ich právomoc chrániť iné základné funkcie štátu vrátane zabezpečovania územnej celistvosti štátu a udržiavania verejného poriadku. Predovšetkým národná bezpečnosť ostáva vo výlučnej zodpovednosti každého členského štátu.

7. Toto nariadenie nemá vplyv na výkon základných práv v súlade s Chartou základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“). Toto nariadenie predovšetkým nemá žiaden vplyv na právo na štrajk ani na právo uskutočňovať iné akcie v rámci špecifických systémov pracovnoprávnych vzťahov v členských štátoch v súlade s vnútroštátnym právom a praxou. Nemá vplyv ani na právo vyjednávať, uzatvárať a presadzovať kolektívne zmluvy a ani uskutočňovať kolektívne akcie v súlade s vnútroštátnym právom a praxou.

Článok 3

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto nariadenia sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

1. „kríza“ je výnimočná, neočakávaná a náhla prírodná udalosť alebo udalosť spôsobená ľudskou činnosťou mimoriadnej povahy a rozsahu, ktorá prebieha na území Únie alebo mimo neho, ktorá má alebo môže mať závažný negatívny vplyv na fungovanie vnútorného trhu a ktorá narúša voľný pohyb tovaru, služieb a osôb alebo narúša fungovanie jeho dodávateľských reťazcov;

2. „režim obozretného dohľadu nad vnútorným trhom“ je rámec na riešenie hrozby krízy, ktorá by mohla do šiestich mesiacov vyústiť do núdzovej situácie na vnútornom trhu;

([51]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/36/EÚ z 26. júna 2013 o prístupe k činnosti úverových inštitúcií a prudenciálnom dohľade nad úverovými inštitúciami, o zmene smernice 2002/87/ES a o zrušení smerníc 2006/48/ES a 2006/49/ES (Ú. v. EÚ L 176, 27.6.2013, s. 338).

([52]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/43/ES zo 6. mája 2009 o zjednodušení podmienok pre transfery výrobkov obranného priemyslu v rámci Spoločenstva (Ú. v. EÚ L 146, 10.6.2009, s. 1).

([53]) Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1313/2013/EÚ zo 17. decembra 2013 o mechanizme Únie v oblasti civilnej ochrany (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 924).

3. „režim núdzovej situácie na vnútornom trhu“ je rámec na riešenie krízy s významným negatívnym vplyvom na vnútorný trh, ktorý vážne narúša voľný pohyb tovaru, služieb a osôb, alebo, ak sa na takéto závažné narušenie uplatňovali alebo sa pravdepodobne budú uplatňovať rozdielne vnútroštátne opatrenia, na fungovanie jeho dodávateľských reťazcov;

4. „kriticky dôležité odvetvia“ sú odvetvia, ktoré majú systémový a zásadný význam pre Úniu a jej členské štáty, pokiaľ ide o udržiavanie verejnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, verejného poriadku alebo verejného zdravia, a ktorých narušenie, zlyhanie, strata alebo zničenie môže mať významný negatívny vplyv na fungovanie vnútorného trhu v čase hroziacej krízy;

5. „tovar kritického významu“ alebo „služby kritického významu“ spoločne označované ako „tovar a služby kritického významu“ sú tovar alebo služby, ktoré sú nenahraditeľné, nediverzifikovateľné alebo nevyhnutné na zachovanie životne dôležitých spoločenských funkcií alebo hospodárskych činností v záujme zabezpečenia riadneho fungovania vnútorného trhu a jeho dodávateľských reťazcov v kriticky dôležitých odvetviach a ktoré sú uvedené vo vykonávacom akte prijatom Radou podľa článku 14 ods. 1;

6. „tovar dôležitý počas krízy“ alebo „služby dôležité počas krízy“ spolu označované ako „tovar a služby dôležité počas krízy“ sú tovar alebo služby, ktoré sú nenahraditeľné, nediverzifikovateľné alebo nevyhnutné na zachovanie životne dôležitých spoločenských funkcií alebo hospodárskych činností v záujme zabezpečenia riadneho fungovania vnútorného trhu a jeho dodávateľských reťazcov, ktoré sa považujú za nevyhnutné z hľadiska reakcie na krízu a ktoré sú uvedené vo vykonávacom akte prijatom Radou podľa článku 18 ods. 4;

7. „významné incidenty“ sú incidenty, ktoré významne narúšajú alebo môžu významne narušiť fungovanie vnútorného trhu a jeho dodávateľských reťazcov;

8. „významný hospodársky subjekt“ je hospodársky subjekt v dodávateľskom reťazci, ktorý má schopnosť alebo kapacitu vyrábať alebo distribuovať čokoľvek z tohoto:

   a) tovar kritického významu alebo služby kritického významu;

   b) tovar dôležitý počas krízy alebo služby dôležité počas krízy;

   c) komponenty tovaru uvedeného v písmenách a) a b);

9. „mikropodniky, malé a stredné podniky“ alebo „MSP“ sú mikropodniky, malé podniky a stredné podniky v zmysle vymedzenia v článku 2 prílohy k odporúčaniu Komisie 2003/361/ES ([54]).

KAPITOLA II

Riadenie

Článok 4

Rada pre núdzové situácie a odolnosť na vnútornom trhu

1. Zriaďuje sa Rada pre núdzové situácie a odolnosť na vnútornom trhu (ďalej len „rada“).

2. Rada je zložená z jedného zástupcu každého členského štátu a jedného zástupcu Komisie. Každý členský štát vymenuje svojho zástupcu a náhradníka. Okrem toho môžu členské štáty v závislosti od povahy krízy v náležitých prípadoch vymenovať zástupcu ad hoc pre konkrétne odvetvie.

3. Rade predsedá zástupca Komisie a sekretariát rady zabezpečuje Komisia.

4. Predseda rady (ďalej len „predseda“) pozve zástupcu Európskeho parlamentu, aby v rade pôsobil ako stály pozorovateľ.

([54]) Odporúčanie Komisie 2003/361/ES zo 6. mája 2003 o vymedzení mikropodnikov, malých a stredných podnikov (Ú. v. EÚ L 124, 20.5.2003, s. 36).

5. Predseda môže prizvať expertov s osobitnými poznatkami, aby sa ako pozorovatelia zapojili do práce rady a zúčastňovali sa ad hoc na jej zasadnutiach, ak je ich účasť relevantná vzhľadom na program konkrétneho zasadnutia. Takýmito expertmi môžu byť napríklad zástupcovia hospodárskych subjektov, organizácií zainteresovaných strán a sociálnych partnerov.

6. Predseda pozýva zástupcov ďalších orgánov dôležitých počas krízy na úrovni Únie, aby sa ako pozorovatelia zúčastnili na príslušných zasadnutiach rady.

7. Predseda pozýva zástupcov medzinárodných organizácií a krajín mimo Únie na príslušné zasadnutia rady v súlade s príslušnými dvojstrannými alebo medzinárodnými dohodami.

8. Pozorovatelia nemajú hlasovacie práva a nepodieľajú sa na formulácii stanovísk, odporúčaní ani poradenstva rady. V náležitých prípadoch môže predseda pozorovateľov vyzvať, aby prispeli informáciami a poznatkami.

9. Rada zasadá najmenej trikrát za rok. Rada na svojom prvom zasadnutí na návrh Komisie a po dohode s ňou prijme svoj rokovací poriadok.

10. Rada môže prijímať stanoviská, odporúčania alebo správy v súvislosti so svojimi úlohami stanovenými v článku 5. Komisia tieto stanoviská, odporúčania alebo správy čo najviac zohľadní, a to transparentne.

Článok 5

Úlohy rady

1. Rada poskytuje Komisii pomoc a poradenstvo na účely plánovania pre prípad nepredvídaných udalostí na vnútornom trhu v zmysle článkov 9 až 13, pokiaľ ide o tieto úlohy:

a) návrh opatrení administratívnej spolupráce na uľahčenie výmeny informácií medzi Komisiou a členskými štátmi počas režimov obozretného dohľadu nad vnútorným trhom a núdzovej situácie na vnútornom trhu, ktoré majú byť súčasťou rámca pre nepredvídané udalosti uvedeného v článku 9;

b) posudzovanie incidentov, ktoré Komisii oznámili členské štáty v súlade s článkom 13, a ich vplyvu na vnútorný trh a jeho dodávateľské reťazce;

c) zber informácií s cieľom predvídať možnosť vzniku krízy, vykonávanie analýzy údajov a poskytovanie informácií o trhu;

d) konzultácie so zástupcami hospodárskych subjektov vrátane MSP a priemyslu a v náležitých prípadoch aj so zástupcami sociálnych partnerov s cieľom získavať informácie o trhu v súlade s článkom 43;

e) analýza súhrnných údajov získaných inými orgánmi dôležitými počas krízy na úrovni Únie a na medzinárodnej úrovni;

f) vedenie archívu vnútroštátnych a únijných krízových opatrení, ktoré sa prijali v predchádzajúcich krízach a ovplyvnili vnútorný trh a jeho dodávateľské reťazce, a

g) poradenstvo o tom, ktoré opatrenia sa majú zvoliť na účely predvídania a plánovania pre prípad krízy, pričom sa zároveň posilňuje odolnosť vnútorného trhu, a poradenstvo o vykonávaní zvolených opatrení.

2. Rada na účely režimu obozretného dohľadu nad vnútorným trhom uvedeného v článku 14 pomáha a radí Komisii v súvislosti s týmito úlohami:

a) stanovenie, či boli splnené kritériá aktivácie alebo deaktivácie režimu obozretného dohľadu nad vnútorným trhom, s cieľom určiť, či existuje hrozba krízy uvedená v článku 3 bode 2, a rozsah takejto hrozby;

b) koordinovanie a uľahčovanie výmen a spoločného využívania informácií, a to aj s inými príslušnými orgánmi a inými orgánmi dôležitými počas krízy na úrovni Únie, a v náležitých prípadoch s krajinami mimo Únie, s osobitým dôrazom na kandidátske krajiny Únie a rozvojové krajiny, a s medzinárodnými organizáciami a

c) analyzovanie vplyvu hrozby krízy na vnútorný trh a diskutovanie o nej s náležitým ohľadom na situáciu v pohraničných regiónoch s cieľom nájsť možné riešenia.

3. Rada na účely režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu uvedeného v článku 18 pomáha a radí Komisii v súvislosti s týmito úlohami:

a) analýza informácií dôležitých počas krízy, ktoré zozbierali členské štáty alebo Komisia;

b) stanovenie, či boli splnené kritériá aktivácie alebo deaktivácie režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu;

c) poradenstvo o tom, ktoré opatrenia sa majú na úrovni Únie zvoliť v rámci reakcie na núdzovú situáciu na vnútornom trhu, a poradenstvo o vykonávaní zvolených opatrení;

d) vykonávanie preskúmania vnútroštátnych krízových opatrení;

e) koordinácia a uľahčovanie výmen a spoločného využívania informácií, a to aj s inými orgánmi dôležitými počas krízy na úrovni Únie, a v náležitých prípadoch s krajinami mimo Únie s osobitým dôrazom na kandidátske krajiny Únie a rozvojové krajiny, a s medzinárodnými organizáciami;

f) analyzovanie vplyvu krízy na vnútorný trh a diskutovanie o ňom s náležitým ohľadom na situáciu v pohraničných regiónoch s cieľom nájsť možné riešenia a

g) prípadné stanovenie zoznamu kategórií osôb zapojených do výroby alebo dodávania tovarov a služieb dôležitých počas krízy, pre ktoré treba stanoviť spoločné vzory a formuláre, ktoré môžu členské štáty na dobrovoľnom základe použiť.

4. Komisia zabezpečí zapojenie všetkých orgánov na úrovni Únie, ktoré sú relevantné pre príslušnú krízu, do práce rady. Ak je to vhodné, rada úzko spolupracuje s inými príslušnými orgánmi dôležitými počas krízy na úrovni Únie a s Európskou radou pre kritické suroviny zriadenou nariadením (EÚ) 2024/1252 a koordinuje sa s nimi. Komisia zabezpečí koordináciu s opatreniami vykonávanými prostredníctvom iných mechanizmov Únie, ako je mechanizmus Únie v oblasti civilnej ochrany, IPCR, rámec EÚ pre zdravotnú bezpečnosť a európsky rámec pre kritické suroviny. Rada zabezpečuje výmenu informácií s Koordinačným centrom pre reakcie na núdzové situácie v rámci mechanizmu Únie v oblasti civilnej ochrany a spôsobilosťou integrovanej situačnej informovanosti a analýzy v rámci IPCR.

5. Rada v spolupráci s Komisiou prijíma výročnú správu o činnosti a predkladá ju Európskemu parlamentu a Rade.

Článok 6

Dialóg o núdzovej situácii a odolnosti

1. S cieľom posilniť dialóg medzi inštitúciami Únie a zabezpečiť väčšiu transparentnosť, zodpovednosť a koordináciu môže príslušný výbor Európskeho parlamentu vyzvať Komisiu ako predsedníčku rady, aby vystúpila pred uvedeným výborom a poskytla informácie o všetkých otázkach, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia, najmä po každom zasadnutí rady a každej deaktivácii režimu obozretného dohľadu alebo režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu.

2. Európskemu parlamentu sa čo najskôr poskytnú informácie o všetkých navrhovaných alebo prijatých vykonávacích aktoch Rady podľa tohto nariadenia.

3. Komisia zohľadní všetky prvky vyplývajúce z názorov vyjadrených v rámci dialógu o núdzovej situácii a odolnosti vrátane príslušných uznesení Európskeho parlamentu.

Článok 7

Platforma pre núdzové situácie a odolnosť

1. Komisia zriadi platformu zainteresovaných strán s cieľom uľahčiť dialóg a partnerstvá v jednotlivých odvetviach tým, že spojí kľúčové zainteresované strany, konkrétne zástupcov hospodárskych subjektov, sociálnych partnerov, výskumných pracovníkov a občianskej spoločnosti. Platforma poskytuje zainteresovaným stranám funkcie, ktoré zainteresovaným stranám umožnia:

a) uviesť dobrovoľné opatrenia potrebné na úspešnú reakciu na núdzovú situáciu na vnútornom trhu;

b) poskytovať vedecké poradenstvo, stanoviská alebo správy o záležitostiach súvisiacich s krízou;

c) prispievať k výmene informácií a najlepších postupov, najmä pokiaľ ide o voľný pohyb tovaru, služieb a osôb, a k predchádzaniu rozdielnym národným opatreniam, ktoré by mohli viesť k cezhraničným obmedzeniam.

2. Komisia a rada pri vykonávaní tohto nariadenia zohľadnia výsledky dialógu a partnerstiev v jednotlivých odvetviach podľa odseku 1, ako aj všetky relevantné vstupy, ktoré poskytli zainteresované strany v súlade s uvedeným odsekom.

Článok 8

Kontaktné úrady

1. Každý členský štát určí ústredný kontaktný úrad.

2. Ústredný kontaktný úrad členského štátu je zodpovedný za kontakty, koordináciu a výmenu informácií s:

a) ústrednými kontaktnými úradmi iných členských štátov a kontaktným úradom na úrovni Únie uvedeným v odseku 4;

b) relevantnými príslušnými orgánmi daného členského štátu, najmä s vnútroštátnymi jednotnými kontaktnými miestami uvedenými v článku 24.

3. V záujme plnenia úloh podľa tohto nariadenia ústredný kontaktný úrad členského štátu zbiera vstupy od relevantných príslušných orgánov daného členského štátu.

4. Komisia určí kontaktný úrad na úrovni Únie.

5. Kontaktný úrad na úrovni Únie je zodpovedný za zabezpečovanie koordinácie a výmeny informácií vrátane informácií dôležitých počas krízy s ústrednými kontaktnými úradmi členských štátov v záujme riadenia režimu obozretného dohľadu nad vnútorným trhom a režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu.

HLAVA II

PLÁNOVANIE PRE PRÍPAD NEPREDVÍDANÝCH UDALOSTÍ NA VNÚTORNOM TRHU

Článok 9

Rámec pre nepredvídané udalosti

1. Komisia môže pri náležitom zohľadnení stanoviska rady a príspevkov príslušných orgánov na úrovni Únie prijať vykonávací akt s cieľom stanoviť podrobné opatrenia týkajúce sa rámca pre nepredvídané udalosti v oblasti pripravenosti, spolupráce, výmeny informácií a krízovej komunikácie pre režim obozretného dohľadu nad vnútorným trhom a režim núdzovej situácie na vnútornom trhu. Tento vykonávací akt stanoví podrobné opatrenia týkajúce sa:

a) spolupráce medzi príslušnými orgánmi členských štátov a orgánmi na úrovni Únie počas režimu obozretného dohľadu nad vnútorným trhom a režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu;

b) bezpečnej výmeny informácií a

c) koordinovaného prístupu ku komunikácii počas režimu obozretného dohľadu nad vnútorným trhom a režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu vo vzťahu k verejnosti, pričom Komisia má koordinačnú úlohu.

2. Vykonávací akt uvedený v odseku 1 sa prijme v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 45 ods. 2.

3. Komisia a členské štáty v záujme včasnej spolupráce a bezpečnej výmeny informácií medzi Komisiou, príslušnými orgánmi na úrovni Únie a členskými štátmi zabezpečia zavedenie opatrení, ktoré sa týkajú:

a) súpisu príslušných orgánov členských štátov, ústredných kontaktných úradov určených v súlade s článkom 8 a jednotných kontaktných miest uvedených v článku 24 vrátane ich kontaktných údajov, pridelených úloh a povinností počas režimu obozretného dohľadu nad jednotným trhom a režimu núdzovej situácie na jednotnom trhu podľa tohto nariadenia v súlade s vnútroštátnym právom;

b) konzultácie so zástupcami hospodárskych subjektov vrátane MSP o ich iniciatívach a opatreniach na zmiernenie kríz na vnútornom trhu a na reakcie na ne;

c) konzultácie so sociálnymi partnermi o dôsledkoch pre voľný pohyb pracovníkov, ich iniciatívach a opatreniach na zmiernenie prípadnej krízy a reakcie na ňu;

d) spolupráce na technickej úrovni počas režimu obozretného dohľadu nad vnútorným trhom a režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu;

e) komunikácie o rizikách a núdzovej situácii, pričom Komisia zohráva koordinačnú úlohu, a to s ohľadom na existujúce štruktúry.

4. Aby sa zabezpečilo fungovanie rámca stanoveného v súlade s odsekom 1, Komisia môže spolu s členskými štátmi vykonávať stresové testy, simulácie a preskúmania počas trvania opatrení a po ich uplynutí a príslušným orgánom na úrovni Únie a členským štátom navrhnúť, aby rámec podľa potreby aktualizovali.

5. V záujme podpory a uľahčenia voľného pohybu tovaru a služieb počas režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu Komisia pomáha členským štátom pri koordinovaní ich snáh stanoviť jednotné digitálne formuláre na účely vyhlásenia, registrácie alebo povoľovania činností uskutočňovaných medzi členskými štátmi.

Článok 10

Dobrovoľné krízové protokoly

1. Rada môže Komisii odporučiť, aby iniciovala vypracovanie dobrovoľných krízových protokolov hospodárskymi subjektmi na riešenie kríz počas režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu.

2. Komisia podporí a uľahčí vypracovanie týchto dobrovoľných krízových protokolov hospodárskymi subjektmi. Hospodárske subjekty sa môžu dobrovoľne rozhodnúť, či sa zúčastnia na dobrovoľných krízových protokoloch.

3. V dobrovoľných krízových protokoloch sa stanovia:

a) špecifické parametre narušenia, ktoré sa dobrovoľný krízový protokol snaží riešiť, a ciele, ktoré sleduje;

b) úlohu každého účastníka dobrovoľného krízového protokolu a prípravné opatrenia, ktoré majú prijať po aktivácii režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu, na zmiernenie krízy a reakciu na ňu;

c) jasný postup pre stanovenie momentu aktivácie a obdobia, počas ktorého treba prijať opatrenia po aktivácii krízového protokolu;

d) opatrenia na zmiernenie potenciálnych kríz v režime núdzovej situácie na vnútornom trhu a reakciu na ne, prísne obmedzené na to, čo je nevyhnutné na ich riešenie.

4. Komisia prípadne zapojí orgány členských štátov, ako aj orgány, úrady a agentúry Únie do vypracovania dobrovoľných krízových protokolov. Ak je to potrebné a vhodné, môže Komisia zapojiť aj organizácie občianskej spoločnosti alebo iné relevantné organizácie.

Článok 11

Odborná príprava a simulácie

1. Komisia pripraví a pravidelne zorganizuje odbornú prípravu zamestnancov ústredných kontaktných úradov zameranú na pripravenosť, koordináciu, spoluprácu a výmenu informácií počas krízy. Organizuje simulácie so zapojením zamestnancov ústredných kontaktných úradov zo všetkých členských štátov, a to na základe potenciálnych scenárov núdzových situácií na vnútornom trhu.

2. Komisia najmä vypracuje a riadi program odbornej prípravy, ktorý bude vychádzať zo skúseností získaných z predchádzajúcich kríz, ako aj z aspektov celého cyklu riadenia núdzových situácií, aby sa zabezpečila rýchla reakcia na krízy podľa režimu obozretného dohľadu alebo režimu núdzovej situácie. Tento program môže zahŕňať najmä:

a) monitorovanie, analýzu a hodnotenie všetkých príslušných opatrení na umožnenie voľného pohybu tovaru, služieb a osôb;

b) podporu uplatňovania najlepších postupov na úrovni Únie a na vnútroštátnej úrovni, prípadne najlepších postupov vypracovaných krajinami mimo Únie a medzinárodnými organizáciami;

c) vypracovanie usmernení pre šírenie poznatkov a vykonávanie rôznych úloh na národnej a prípadne regionálnej a miestnej úrovni;

d) podporu využívania príslušných nových technológií a digitálnych nástrojov na účely reakcie na núdzové situácie na vnútornom trhu.

3. Komisia vypracuje a poskytne programy odbornej prípravy a materiály pre zainteresované strany vrátane hospodárskych subjektov. Komisia v náležitých prípadoch vyzve zainteresované strany, aby sa zúčastnili na odbornej príprave a simuláciách.

4. Komisia môže na žiadosť členského štátu poskytnúť poradenstvo a podporu v oblasti opatrení týkajúcich sa pripravenosti a reakcie na krízy, pričom zohľadní najmä potreby a záujmy daného členského štátu.

Článok 12

Stresové testy

1. Komisia po zohľadnení stanoviska rady vykoná a koordinuje stresové testy vrátane simulácií, ktorých cieľom je predvídať núdzovú situáciu na vnútornom trhu a pripraviť sa na ňu.

2. Komisia najmä:

a) vypracuje scenáre a parametre pre konkrétne odvetvie, ktoré zachytávajú osobitné riziká spojené s núdzovou situáciou, s cieľom zhodnotiť možný vplyv na voľný pohyb tovaru, služieb a osôb v tomto odvetví;

b) uľahčí a podporí rozvoj stratégií pripravenosti na núdzové situácie;

c) v spolupráci so všetkými zúčastnenými aktérmi určí opatrenia na zmiernenie rizika po ukončení stresových testov.

3. S cieľom určiť konkrétne odvetvie uvedené v odseku 2 písm. a) Komisia v spolupráci s radou uplatní všetky existujúce nástroje, ktoré má k dispozícii, vrátane mapovania.

4. Komisia vykonáva stresové testy na úrovni Únie pravidelne a aspoň raz za dva roky. Na tento účel Komisia pozýva pracovníkov ústredných kontaktných úradov všetkých členských štátov, aby sa zúčastnili na simuláciách. Komisia môže pozvať aj ďalších príslušných aktérov zapojených do prevencie núdzových situácií na vnútornom trhu, do pripravenosti a reakcie na ne, aby sa na nich dobrovoľne zúčastnili.

5. Na základe žiadosti dvoch alebo viacerých členských štátov môže Komisia vykonať stresové testy v konkrétnych zemepisných oblastiach alebo pohraničných regiónoch týchto členských štátov.

6. Komisia oznámi výsledky stresových testov vykonaných podľa tohto článku rade a uverejní o nich správu.

Článok 13

Výstrahy ad hoc v záujme včasného varovania

1. Ústredný kontaktný úrad členského štátu bezodkladne oznámi Komisii a ústredným kontaktným úradom ostatných členských štátov všetky významné incidenty.

2. Ústredné kontaktné úrady a všetky relevantné príslušné orgány členských štátov prijmú v súlade s právom Únie a vnútroštátnym právom, ktoré je v súlade s právom Únie, všetky opatrenia potrebné na spracovanie informácií uvedených v odseku 1 spôsobom, ktorý rešpektuje ich dôvernosť, chráni bezpečnosť a verejný poriadok Únie alebo členských štátov, a chráni bezpečnosť a obchodné záujmy dotknutých hospodárskych subjektov.

3. S cieľom určiť, či by incident mal byť predmetom varovania podľa odseku 1, ústredný kontaktný úrad členského štátu zohľadní:

a) trhové postavenie alebo počet hospodárskych subjektov v Únii ovplyvnených incidentom;

b) trvanie alebo očakávané trvanie incidentu;

c) zemepisnú oblasť a podiel vnútorného trhu ovplyvneného incidentom a jeho cezhraničné vplyvy, ako aj účinok na mimoriadne zraniteľné alebo vystavené zemepisné oblasti, ako sú najvzdialenejšie regióny, a

d) vplyv týchto incidentov na tovar, ktorý nemožno diverzifikovať ani nahradiť.

HLAVA III

OBOZRETNÝ DOHĽAD NAD VNÚTORNÝM TRHOM

KAPITOLA I

Režim obozretného dohľadu nad vnútorným trhom

Článok 14

Kritériá aktivácie

1. Ak Komisia po zohľadnení stanoviska poskytnutého radou usúdi, že sú splnené podmienky uvedené v článku 3 bode 2, navrhne Rade, aby aktivovala režim obozretného dohľadu nad vnútorným trhom. Rada môže aktivovať režim obozretného dohľadu nad vnútorným trhom prostredníctvom vykonávacieho aktu Rady. Trvanie tejto aktivácie sa určí vo vykonávacom akte a je maximálne šesť mesiacov. Súčasťou takéhoto vykonávacieho aktu je:

a) posúdenie potenciálneho vplyvu krízy na voľný pohyb tovaru, služieb a osôb vrátane pracovníkov na vnútornom trhu a na jeho dodávateľské reťazce;

b) zoznam dotknutého tovaru a služieb kritického významu a

c) opatrenia obozretného dohľadu vrátane odôvodnenia týkajúceho sa nevyhnutnosti a proporcionality takýchto opatrení.

2. Pri posudzovaní toho, či sú splnené podmienky uvedené v článku 3 bode 2, s cieľom určiť potrebu aktivácie režimu obozretného dohľadu nad vnútorným trhom, Komisia a Rada zohľadnia aspoň tieto kritériá:

a) predpokladaný čas, kým kríza eskaluje do núdzovej situácie na jednotnom trhu;

b) počet alebo trhové postavenie hospodárskych subjektov, u ktorých sa očakáva, že budú ovplyvnené krízou;

c) rozsah, v akom sa očakáva, že tovar a služby kritického významu budú ovplyvnené krízou, a

d) zemepisná oblasť, v ktorej prípade sa očakáva, že bude ovplyvnená krízou, najmä vplyv na pohraničné regióny a najvzdialenejšie regióny.

Článok 15

Predĺženie a deaktivácia

1. V prípade, že sa Komisia domnieva, že dôvody na aktiváciu režimu obozretného dohľadu nad vnútorným trhom podľa článku 14 ods. 1 zostávajú platné, a s prihliadnutím na stanovisko, ktoré poskytla rada, navrhne Rade, aby predĺžila režim obozretného dohľadu nad vnútorným trhom. S výhradou naliehavých a výnimočných zmien okolností sa bude Komisia maximálne snažiť podať takýto návrh najneskôr 30 dní pred uplynutím obdobia, na ktoré bol aktivovaný režim obozretného dohľadu nad vnútorným trhom. Na základe takéhoto návrhu môže Rada prostredníctvom vykonávacieho aktu Rady predĺžiť režim obozretného dohľadu nad vnútorným trhom vždy najviac o šesť mesiacov.

2. Ak Komisia po zohľadnení stanoviska rady zistí, že podmienky uvedené v článku 3 bode 2 už nie sú splnené v súvislosti s niektorými alebo všetkými opatreniami obozretného dohľadu alebo niektorými alebo všetkými tovarmi a službami kritického významu, navrhne Rade, aby úplne alebo čiastočne deaktivovala režim obozretného dohľadu nad vnútorným trhom. Na základe takéhoto návrhu môže Rada prostredníctvom vykonávacieho aktu Rady deaktivovať režim obozretného dohľadu nad vnútorným trhom.

KAPITOLA II

Opatrenia obozretného dohľadu

Článok 16

Monitorovanie

1. Po aktivácii režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu v súlade s článkom 14, príslušné orgány členských štátov monitorujú dodávateľské reťazce tovarov a služieb kritického významu a voľný pohyb osôb vrátane pracovníkov zapojených do výroby a dodávok týchto tovarov a služieb.

2. Komisia zabezpečí štandardizované a bezpečné elektronické prostriedky na zber informácií získaných monitorovaním uvedeným v odseku 1 a ich súhrnné spracovanie. Zabezpečí sa dôvernosť, pokiaľ ide o obchodne citlivé informácie a informácie týkajúce sa bezpečnosti a verejného poriadku Únie alebo členských štátov, a to bez toho, aby bolo dotknuté vnútroštátne právo, v ktorom sa v súlade s právom Únie vyžaduje, aby sa zachovala dôvernosť takýchto informácií vrátane obchodných tajomstiev.

3. Členské štáty podľa možnosti vytvoria, aktualizujú a vedú súpis významných hospodárskych subjektov usadených na ich území pôsobiacich v dodávateľských reťazcoch tovaru a služieb kritického významu. Obsah uvedeného súpisu je vždy dôverný.

4. Na základe súpisu vytvoreného podľa odseku 3 príslušné vnútroštátne orgány členských štátov adresujú žiadosti o dobrovoľné poskytnutie informácií najvýznamnejším hospodárskym subjektom v rámci dodávateľských reťazcov tovaru a služieb kritického významu pôsobiacich na ich území, ak tieto informácie nie je možné získať z iných zdrojov. V týchto žiadostiach sa uvedie najmä to, ktoré informácie o faktoroch ovplyvňujúcich dostupnosť identifikovaného tovaru a služieb kritického významu sa požadujú. Každý oslovený hospodársky subjekt poskytne požadované informácie na dobrovoľnom základe v súlade s pravidlami Únie o hospodárskej súťaži, ktorými sa upravuje výmena informácií. Príslušné orgány členských štátov bezodkladne zašlú príslušné zistenia Komisii a rade prostredníctvom ich príslušného ústredného kontaktného úradu.

5. Príslušné orgány členských štátov náležite zohľadnia administratívnu záťaž hospodárskych subjektov, a najmä MSP, ktorú môžu spôsobiť žiadosti o informácie, a zabezpečia, aby sa takáto administratívna záťaž udržala na minime a aby sa rešpektovala dôvernosť informácií.

6. Komisia na základe informácií zozbieraných prostredníctvom monitorovacích činností vykonávaných v súlade s odsekom 1 poskytne rade správu o súhrnných zisteniach.

7. Komisia môže požiadať radu o prediskutovanie súhrnných zistení a výhľadov vývoja na základe informácií získaných členskými štátmi v súlade s odsekmi 1 a 4 týkajúcimi sa ich monitorovania dodávateľských reťazcov tovaru a služieb kritického významu a v takom prípade zabezpečí dôvernosť a dodržanie obchodnej citlivosti príslušných informácií.

8. Komisia tiež môže členským štátom poskytovať relevantné informácie získané ďalšími nástrojmi alebo systémami monitorovania.

HLAVA IV

NÚDZOVÁ SITUÁCIA NA VNÚTORNOM TRHU

KAPITOLA I

Režim núdzovej situácie na vnútornom trhu

Článok 17

Kritériá aktivácie

1. Pri posudzovaní toho, či sú splnené podmienky uvedené v článku 3 bode 3, s cieľom určiť potrebu aktivovania režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu Komisia a Rada na základe konkrétnych a spoľahlivých dôkazov posúdia, či kríza vytvára jednu alebo viac prekážok pre voľný pohyb tovaru, služieb alebo osôb a má vplyv aspoň na jednu oblasť životne dôležitých spoločenských funkcií alebo hospodárskych činností na vnútornom trhu.

Ak kríza vedie k narušeniu fungovania dodávateľských reťazcov, Komisia a Rada okrem kritérií stanovených v prvom pododseku posúdia aj to, či tovar alebo služby možno diverzifikovať alebo nahradiť alebo či možno nahradiť dotknutých pracovníkov.

2. Pri uplatňovaní odseku 1 Komisia a Rada zohľadnia najmä tieto ukazovatele:

a) počet významných incidentov oznámených podľa článku 13 ods. 1;

b) skutočnosť, že kríza viedla k aktivácii niektorého z týchto opatrení:

   i) príslušný mechanizmus Rady v oblasti reakcie na krízu vrátane IPCR;

   ii) mechanizmus Únie v oblasti civilnej ochrany alebo

   iii) ktorýkoľvek z mechanizmov vytvorených v rámci EÚ pre zdravotnú bezpečnosť vrátane núdzového rámca zriadeného nariadením (EÚ) 2022/2372;

c) odhad počtu hospodárskych subjektov – alebo ich trhového postavenia a trhového dopytu po nich –, ako aj počtu používateľov, ktorí sa spoliehajú na narušené odvetvie alebo odvetvia vnútorného trhu pri zabezpečovaní dotknutého tovaru alebo služieb;

d) odhad typov tovaru a služieb alebo počet osôb vrátane pracovníkov ovplyvnených krízou;

e) vplyv alebo potenciálny vplyv krízy na životne dôležité spoločenské funkcie a hospodárske činnosti, životné prostredie a verejnú bezpečnosť z hľadiska stupňa a trvania týchto vplyvov;

f) skutočnosť, že hospodárske subjekty dotknuté krízou neboli schopné poskytnúť v primeranom čase riešenie konkrétnych aspektov krízy na dobrovoľnom základe;

g) zemepisné oblasti vrátane pohraničných regiónov a najvzdialenejších regiónov, ktoré sú a mohli by byť dotknuté krízou, vrátane akéhokoľvek cezhraničného vplyvu na fungovanie dodávateľských reťazcov, ktoré sú nevyhnutné na zachovanie životne dôležitých spoločenských funkcií alebo hospodárskych činností na vnútornom trhu;

h) význam dotknutých hospodárskych subjektov pri udržiavaní dostatočnej úrovne dodávky tovaru alebo služieb, pričom sa zohľadní dostupnosť alternatívnych prostriedkov na poskytovanie tohto tovaru alebo služieb, a

i) absencia alebo nedostatok náhrad za tovar alebo služby.

Článok 18

Aktivácia

1. Režim núdzovej situácie na vnútornom trhu sa aktivuje len vtedy, ak sú splnené kritériá stanovené v článku 17 ods. 1.

2. Režim núdzovej situácie na vnútornom trhu možno aktivovať bez toho, aby sa v súvislosti s rovnakým tovarom alebo službami predtým aktivoval režim obozretného dohľadu nad vnútorným trhom.

Aktivácia režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu v súvislosti s určitým tovarom a službami nebráni aktivácii alebo pokračovaniu v uplatňovaní režimu obozretného dohľadu nad vnútorných trhom alebo zavedeniu opatrení obozretného dohľadu stanovených v článku 16 týkajúcich sa rovnakého tovaru a služieb. Ak bol predtým aktivovaný režim obozretného dohľadu nad vnútorným trhom, režim núdzovej situácie na vnútornom trhu ho môže čiastočne alebo úplne nahradiť.

3. Ak Komisia s prihliadnutím na stanovisko, ktoré poskytla rada, usúdi, že nastala núdzová situácia na vnútornom trhu, navrhne Rade, aby aktivovala režim núdzovej situácie na vnútornom trhu, a prípadne prijala zoznam tovaru a služieb dôležitých počas krízy.

4. Rada môže aktivovať režim núdzovej situácie na vnútornom trhu a prípadne prijať zoznam tovaru dôležitého počas krízy alebo služieb dôležitých počas krízy, alebo oboch, a to prostredníctvom vykonávacieho aktu Rady na základe návrhu Komisie. Trvanie aktivácie sa určí vo vykonávacom akte a je maximálne šesť mesiacov. Zoznam tovaru a služieb dôležitých počas krízy možno zmeniť vykonávacím aktom Rady na základe návrhu Komisie.

Článok 19

Predĺženie a deaktivácia

1. V prípade, že sa Komisia domnieva, že dôvody na aktiváciu režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu podľa článku 17 ods. 1 zostávajú platné, a s prihliadnutím na stanovisko, ktoré poskytla rada, navrhne Rade, aby predĺžila režim núdzovej situácie na vnútornom trhu. S výhradou naliehavých a výnimočných zmien okolností Komisia vyvinie maximálne úsilie, aby podala takýto návrh najneskôr 30 dní pred uplynutím obdobia, na ktoré bol aktivovaný režim núdzovej situácie na vnútornom trhu. Na základe takéhoto návrhu môže Rada prostredníctvom vykonávacieho aktu Rady predĺžiť režim núdzovej situácie na vnútornom trhu vždy najviac o šesť mesiacov.

2. Ak má rada konkrétne a spoľahlivé dôkazy o tom, že režim núdzovej situácie na vnútornom trhu by sa mal deaktivovať, môže na tento účel sformulovať stanovisko a postúpiť ho Komisii. Ak Komisia s prihliadnutím na stanovisko, ktoré poskytla rada, usúdi, že núdzová situácia na vnútornom trhu už neexistuje, bezodkladne navrhne Rade deaktiváciu režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu.

3. Opatrenia prijaté v súlade s článkami 27 až 35 sa prestanú uplatňovať po deaktivácii režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu.

KAPITOLa II

Voľný pohyb počas núdzovej situácie na vnútornom trhu

Oddiel I

Opatrenia na uľahčenie voľného pohybu

Článok 20

Obmedzenie voľného pohybu počas režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu

1. Bez toho, aby bol dotknutý článok 21, pri prijímaní a uplatňovaní vnútroštátnych opatrení v reakcii na núdzovú situáciu na vnútornom trhu členské štáty zabezpečia, aby takéto opatrenia boli v súlade s právom Únie, a to aj pokiaľ ide o nediskrimináciu, opodstatnenosť a proporcionalitu.

2. Členské štáty najmä zabezpečia, aby opatrenia uvedené v odseku 1 boli zrušené hneď, ako prestanú byť opodstatnené alebo primerané.

3. Členské štáty zabezpečia, aby žiadna požiadavka uložená občanom alebo hospodárskym subjektom nevytvárala neprimeranú alebo zbytočnú administratívnu záťaž.

4. Členské štáty zabezpečia, aby všetci dotknutí občania a všetky dotknuté zainteresované strany boli jasne a jednoznačne informované o opatreniach obmedzujúcich voľný pohyb tovaru, služieb a osôb vrátane pracovníkov a poskytovateľov služieb pred nadobudnutím ich účinnosti. Členské štáty zabezpečia nepretržitý dialóg so zainteresovanými stranami vrátane komunikácie so sociálnymi partnermi a medzinárodnými partnermi.

Článok 21

Zakázané obmedzenia práva na voľný pohyb počas núdzovej situácie na vnútornom trhu

Počas režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu a pri reakcii na núdzovú situáciu na vnútornom trhu sa členské štáty zdržia zavedenia ktoréhokoľvek z týchto opatrení:

a) opatrenia, ktoré nie sú časovo obmedzené;

b) zákazy vývozu v rámci Únie tovaru alebo služieb dôležitých počas krízy alebo opatrenia s rovnocenným účinkom, alebo zákazy tranzitu tovaru dôležitého počas krízy, alebo opatrenia s rovnocenným účinkom;

c) opatrenia, ktoré obmedzujú vývoz tovaru v rámci Únie, alebo opatrenia s rovnocenným účinkom, alebo opatrenia, ktoré obmedzujú cezhraničné poskytovanie alebo prijímanie služieb, ak tieto obmedzenia spôsobujú niektorú z týchto situácií:

   i) narušenie dodávateľských reťazcov tovaru a služieb dôležitých počas krízy; alebo

   ii) nedostatok alebo zvýšený nedostatok takéhoto tovaru a služieb na vnútornom trhu;

d) opatrenia, ktoré diskriminujú osoby s právom na voľný pohyb podľa práva Únie na základe štátnej príslušnosti, alebo v prípade spoločností na základe miesta ich sídla, ústredia alebo hlavného miesta podnikateľskej činnosti;

e) opatrenia, ktoré odopierajú osobám požívajúcim právo na voľný pohyb podľa práva Únie: právo vstúpiť na územie členského štátu ich štátnej príslušnosti alebo pobytu; právo opustiť územie členského štátu s cieľom cestovať do členského štátu ich štátnej príslušnosti alebo pobytu; alebo právo na tranzit cez členský štát s cieľom dostať sa do členského štátu ich štátnej príslušnosti alebo pobytu;

f) opatrenia, ktoré zakazujú služobné cesty spojené s výskumom a vývojom, výrobou tovaru dôležitého počas krízy, jeho uvádzaním na trh alebo súvisiacimi kontrolami a údržbou;

g) opatrenia, ktoré zakazujú cesty medzi členskými štátmi z naliehavých rodinných dôvodov, ak sú takéto cesty povolené v rámci členského štátu, ktorý toto opatrenie zavádza;

h) opatrenia, ktoré ukladajú cestovné obmedzenia poskytovateľom služieb, zástupcom a pracovníkom podnikov, ktoré im bránia v cestovaní medzi členskými štátmi na miesto výkonu ich činnosti alebo na pracovisko, pokiaľ takéto cestovné opatrenia nie sú zavedené v rámci členského štátu, ktorý takéto opatrenie zavádza;

i) opatrenia, ktoré ukladajú obmedzenia zabraňujúce:

   i) cestovaniu poskytovateľov služieb dôležitých počas krízy, zástupcov a pracovníkov podnikov zapojených do výroby tovaru dôležitého počas krízy alebo do poskytovania služieb dôležitých počas krízy, alebo pracovníkov civilnej ochrany, alebo

   ii) preprave vybavenia osôb uvedených v bode i) na miesto výkonu ich činnosti.

Článok 22

Zmierňujúce opatrenia pre voľný pohyb osôb

1. Komisia môže počas režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu a v záujme uľahčenia voľného pohybu osôb uvedených v článku 21 písm. f) až i) prijať prostredníctvom vykonávacích aktov administratívne opatrenia alebo poskytnúť členským štátom digitálne nástroje, aby uľahčili stanovenie kategórií osôb a overenie skutočností uvedených v takých ustanoveniach členskými štátmi v spolupráci s ďalšími relevantnými členskými štátmi a Komisiou.

2. Ak Komisia počas režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu zistí, že členské štáty zaviedli vzory potvrdení, že jednotlivec alebo hospodársky subjekt spĺňa všeobecné podmienky stanovené vo vnútroštátnych núdzových opatreniach, a domnieva sa, že používanie rôznych vzorov každým členským štátom je prekážkou voľného pohybu týchto jednotlivcov alebo hospodárskych subjektov a ich vybavenia, môže Komisia prostredníctvom vykonávacích aktov vydať vzory potvrdení, ktoré môžu členské štáty používať na dobrovoľnom základe.

3. Bez toho, aby bolo dotknuté právo Únie a príslušné vnútroštátne právo a postupy, členské štáty uprednostnia postupy vyhlásenia, registrácie a povoľovania, pokiaľ ide o poskytovateľov služieb dôležitých počas krízy.

4. Komisia určí kategórie osôb zapojených do výroby alebo dodávok tovaru a služieb dôležitých počas krízy, ktorým treba uľahčiť voľný pohyb, tým, že po konzultácii s radou stanoví prostredníctvom vykonávacích aktov vzory, ktoré môžu členské štáty používať na dobrovoľnom základe.

5. Vykonávacie akty uvedené v odsekoch 1, 2 a 4 tohto článku sa prijmú v súlade s postupom preskúmania podľa článku 45 ods. 2. Z riadne odôvodnených vážnych a naliehavých dôvodov týkajúcich sa vplyvu krízy na vnútorný trh Komisia prijme okamžite uplatniteľné vykonávacie akty v súlade s postupom uvedeným v článku 45 ods. 3.

6. Komisia zverejní informácie o zmierňovacích opatreniach, ktoré prijala podľa tohto článku, na osobitnom webovom sídle.

Oddiel II

Transparentnosť a administratívna pomoc

Článok 23

Transparentnosť

1. Ak bol aktivovaný režim núdzovej situácie na vnútornom trhu v súlade s článkom 18 ods. 4, členské štáty oznámia Komisii a ostatným členským štátom znenie všetkých núdzových opatrení, ktoré prijali v reakcii na krízu, a to bezodkladne po ich prijatí prostredníctvom kontaktného úradu na úrovni Únie. Táto povinnosť platí len v prípade, ak sa týmito

opatreniami zavádzajú obmedzenia výkonu práva na voľný pohyb osôb medzi členskými štátmi a ak sa na ne už nevzťahuje informačná alebo oznamovacia povinnosť stanovená v iných právnych predpisoch Únie. Takéto oznámenie obsahuje:

a) dôvody takýchto opatrení vrátane dôvodov preukazujúcich, že opatrenia sú odôvodnené a primerané, ako aj všetky podkladové vedecké alebo iné údaje na podporu ich prijatia;

b) rozsah takýchto opatrení;

c) dátum prijatia a dátum uplatňovania a trvanie týchto opatrení.

2. Členské štáty môžu oznamovať Komisii a ostatným členským štátom prostredníctvom kontaktného úradu na úrovni Únie návrh znenia opatrení uvedených v odseku 1 pred ich prijatím, spolu s informáciami uvedenými v odseku 1 písm. a) až c).

3. Oznamovanie podľa odseku 2 nebráni členským štátom prijať dané opatrenia.

4. Členské štáty poskytnú verejnosti a súčasne Komisii čo najskôr jasné, komplexné a včasné informácie vysvetľujúce opatrenia uvedené v odseku 1.

5. Komisia koordinuje výmenu informácií medzi členskými štátmi a na základe informácií prijatých podľa tohto článku zverejní na osobitnom webovom sídle vo všetkých úradných jazykoch inštitúcií Únie relevantné informácie o akýchkoľvek obmedzeniach výkonu práva na voľný pohyb vrátane informácií o rozsahu a trvaní príslušných vnútroštátnych opatrení a podľa možnosti informácie v reálnom čase. Toto osobitné webové sídlo môže obsahovať interaktívnu mapu s príslušnými informáciami o daných obmedzeniach v reálnom čase.

6. Komisia informácie prijaté podľa odsekov 1, 2 a 4 sprístupní rade.

7. Informácie uvedené v odsekoch 1, 2 a 4 sa doručia prostredníctvom bezpečného nástroja, ktorý poskytne Komisia.

Článok 24

Jednotné kontaktné miesta v členských štátoch

1. Každý členský štát prevádzkuje vnútroštátne jednotné kontaktné miesto, ktoré občanom, spotrebiteľom, hospodárskym subjektom a pracovníkom a ich zástupcom poskytuje:

a) pomoc pri vyžiadaní a získaní informácií o vnútroštátnych obmedzeniach voľného pohybu tovaru, služieb, osôb a pracovníkov zavedených počas režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu;

b) pomoc pri vykonávaní akýchkoľvek krízových postupov a formalít na vnútroštátnej úrovni, ktoré boli zavedené v dôsledku aktivácie režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu.

2. Členské štáty zabezpečia, aby občania, spotrebitelia, hospodárske subjekty a pracovníci a ich zástupcovia mohli na svoju žiadosť a prostredníctvom príslušného jednotného kontaktného miesta získať od príslušných orgánov informácie o spôsobe, akým sa príslušné vnútroštátne opatrenia reakcie na krízu všeobecne vykladajú a uplatňujú. Ak je to vhodné, takéto informácie obsahujú vysvetlenie jednotlivých krokov. Tieto informácie sa poskytujú jasným, pochopiteľným a zrozumiteľným jazykom. Sú ľahko dostupné na diaľku a elektronickými prostriedkami a aktualizujú sa.

3. Členské štáty tiež sprístupnia informácie uvedené v odseku 1 v úradnom jazyku inštitúcií Únie, ktorému bežne rozumie čo najväčší počet cezhraničných používateľov, pričom vynaložia maximálne úsilie na to, aby poskytli tieto informácie aj v iných úradných jazykoch inštitúcií Únie, pričom venujú osobitnú pozornosť situácii a potrebám pohraničných regiónov.

Článok 25

Jednotné kontaktné miesto na úrovni Únie

1. Komisia zriadi a prevádzkuje jednotné kontaktné miesto na úrovni Únie.

2. Jednotné kontaktné miesto na úrovni Únie:

a) poskytuje občanom, spotrebiteľom, hospodárskym subjektom, pracovníkom a ich zástupcom pomoc pri vyžiadaní a získaní informácií o opatreniach reakcie na krízu na úrovni Únie, ktoré sú relevantné alebo ktoré majú vplyv na uplatňovanie voľného pohybu tovaru, služieb a osôb vrátane pracovníkov počas režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu;

b) poskytuje občanom, spotrebiteľom, hospodárskym subjektom, pracovníkom a ich zástupcom pomoc pri vykonávaní všetkých krízových postupov a formalít, ktoré boli zavedené na úrovni Únie v dôsledku aktivácie režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu;

c) vypracúva a zverejňuje zoznam všetkých vnútroštátnych krízových opatrení a národných kontaktných miest.

3. Jednotnému kontaktnému miestu na úrovni Únie sa pridelia dostatočné ľudské a finančné zdroje.

KAPITOLA III

Opatrenia reakcie na núdzovú situáciu na vnútornom trhu

Oddiel I

Žiadosti o informácie, núdzové postupy podľa právnych predpisov Únie o výrobkoch a prioritné žiadosti

Článok 26

Požiadavka dvojstupňovej aktivácie

1. Komisia prijme opatrenia podľa tohto oddielu až po aktivácii núdzovej situácie na vnútornom trhu a stanovení zoznamu Radou podľa článku 18 ods. 4.

2. Vo vykonávacom akte, ktorým sa zavádza opatrenie podľa tohto oddielu, sa jasne a konkrétne určia tovar dôležitý počas krízy a služby dôležité počas krízy, na ktoré sa toto opatrenie vzťahuje. Toto opatrenie sa uplatňuje len počas trvania režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu.

Článok 27

Žiadosti o informácie adresované hospodárskym subjektom

1. Komisia môže vyzvať významné hospodárske subjekty v dodávateľskom reťazci tovaru alebo služieb dôležitých počas krízy, aby v stanovenej lehote na dobrovoľnom základe poskytli konkrétne informácie v prípade, ak:

a) je závažný nedostatok tovaru dôležitého počas krízy alebo služieb dôležitých počas krízy alebo ak takýto nedostatok bezprostredne hrozí;

b) sú nevyhnutne potrebné informácie na posúdenie toho, či opatrenia stanovené v článku 28 alebo v článkoch 34 až 39 dokážu znížiť takýto nedostatok alebo jeho bezprostrednú hrozbu;

c) sú informácie poskytnuté prostredníctvom rady alebo získané iným spôsobom od členských štátov v pohotovostnej fáze alebo v režime obozretného dohľadu nad vnútorným trhom nedostatočné a

d) Komisia nedokáže takéto informácie získať z iných zdrojov.

Komisia po konzultácii s radou posúdi existenciu podmienok uvedených v prvom pododseku.

2. Komisia môže požiadať o informácie prostredníctvom vykonávacieho aktu v prípade, ak:

a) Komisii nie sú v stanovenej lehote poskytnuté informácie na dobrovoľnom základe podľa odseku 1 alebo

b) informácie doručené Komisii v rámci dobrovoľného poskytovania informácií podľa odseku 1 alebo z akéhokoľvek iného zdroja dostupné v pohotovostnej fáze alebo v režime obozretného dohľadu nad vnútorným trhom ešte stále nie sú dostatočné na posúdenie toho, či by sa zavedením opatrení stanovených v článku 28 alebo článkoch 34 až 39 znížil závažný nedostatok tovaru dôležitého počas krízy alebo služieb dôležitých počas krízy, alebo bezprostredná hrozba takéhoto nedostatku a či by sa mali takéto opatrenia prijať.

3. Pred prijatím vykonávacieho aktu uvedeného v odseku 2 a po zohľadnení stanoviska rady Komisia:

a) posúdi potrebu a primeranosť takejto žiadosti o informácie na splnenie cieľov stanovených v odseku 1 písm. b) a

b) náležite zohľadní administratívnu záťaž, ktorú by takáto žiadosť mohla predstavovať pre dotknuté hospodárske subjekty, najmä pre MSP, a podľa toho stanoví lehotu na predloženie informácií.

4. Žiadosti o informácie uvedené v odsekoch 1 a 2 sa obmedzia na cielené informácie týkajúce sa:

a) výrobných kapacít a možných existujúcich zásob tovaru dôležitého počas krízy vo výrobných zariadeniach v Únii alebo v krajinách mimo Únie, ktoré tieto významné hospodárske subjekty prevádzkujú, s ktorými majú uzavreté zmluvy alebo od ktorých nakupujú dodávky, pričom sa plne rešpektujú obchodné a podnikové tajomstvá;

b) harmonogramu očakávaného výstupu tovaru dôležitého počas krízy vo výrobných zariadeniach v Únii a v krajinách mimo Únie, ktoré významné hospodárske subjekty prevádzkujú alebo s ktorými majú uzavreté zmluvy, ak je k dispozícii, a to na tri mesiace od prijatia žiadosti o informácie;

c) významných narušení alebo nedostatku v dodávateľských reťazcoch tovaru dôležitého počas krízy alebo služieb dôležitých počas krízy.

5. Vykonávací akt týkajúci sa žiadosti Komisie o informácie určenej hospodárskym subjektom podľa odseku 2:

a) stanovuje tovar a služby dôležité počas krízy, ktoré sú relevantné pre žiadosť o informácie;

b) určuje významné hospodárske subjekty, ktoré pôsobia v rámci dodávateľských reťazcov tovaru dôležitého počas krízy alebo služieb dôležitých počas krízy a ktorých sa žiadosť o informácie týka;

c) stanovuje informácie, ktoré sú požadované a v prípade potreby vzor otázok, ktoré možno zaslať jednotlivým významným hospodárskym subjektom;

d) preukazuje existenciu výnimočnej potreby podľa odseku 1 písm. b), pre ktorú sa informácie žiadajú, a obsahuje posúdenie uvedené v odseku 3 písm. a);

e) vysvetľuje účel žiadosti, zamýšľané použitie vyžiadaných informácií a dĺžku ich používania a

f) stanovuje lehotu, počas ktorej môže hospodársky subjekt požiadať Komisiu o úpravu žiadosti.

Žiadosť o informácie uvedená vo vykonávacom akte uvedenom v prvom pododseku musí byť napísaná jasne, stručne a zrozumiteľne a musí zohľadňovať ochranu obchodných tajomstiev a úsilie hospodárskeho subjektu potrebné na poskytnutie informácií na dobrovoľnom základe, najmä v prípade MSP.

6. Na základe žiadosti Komisie o informácie od hospodárskych subjektov prostredníctvom vykonávacieho aktu podľa odseku 2 Komisia adresuje individuálne rozhodnutie každému dotknutému hospodárskemu subjektu z kategórie uvedenej v príslušnom vykonávacom akte, v ktorom ich požiada o poskytnutie informácií uvedených v príslušnom vykonávacom

akte alebo o vysvetlenie, prečo nemôže hospodársky subjekt tieto informácie poskytnúť. Komisia vychádza, ak je to možné, z relevantného a dostupného súpisu významných hospodárskych subjektov zostavený členskými štátmi v súlade s článkom 16 ods. 3. Komisia môže v náležitých prípadoch tiež získať potrebné informácie o dotknutých hospodárskych subjektoch od členských štátov.

7. Rozhodnutia Komisie s individuálnymi žiadosťami o informácie prijaté podľa odseku 6 musia byť riadne odôvodnené a primerané, pokiaľ ide o objem, povahu a podrobnosť požadovaných údajov, ako aj frekvenciu prístupu k požadovaným údajom, a potrebné na účely riadenia núdzovej situácie.

Takéto rozhodnutia obsahujú všetky tieto prvky:

a) odkaz na vykonávací akt uvedený v odseku 2, na ktorom sú založené;

b) opis situácií závažného nedostatku súvisiaceho s krízou alebo bezprostrednej hrozby tohto nedostatku, ktoré viedli k rozhodnutiu;

c) záruky na ochranu osobných údajov v súlade s článkom 42, na neprezradenie citlivých obchodných informácií, na neprezradenie obchodného tajomstva a na ochranu duševného vlastníctva obsiahnuté v odpovedi v súlade s článkom 43;

d) informácie o možnosti napadnúť rozhodnutie na Súdnom dvore Európskej únie v súlade s príslušným právom Únie;

e) primeranú lehotu nepresahujúcu 20 pracovných dní na poskytnutie informácií alebo dôvodov odmietnutia poskytnúť takéto informácie.

Pri stanovení lehoty uvedenej v druhom pododseku písm. e) Komisia zohľadní najmä veľkosť dotknutého hospodárskeho subjektu, pokiaľ ide o zamestnancov, a úsilie potrebné na získanie a sprístupnenie informácií.

Hospodársky subjekt môže požiadať o jednorazové predĺženie lehoty do dvoch dní pred jej uplynutím v prípade, že si to vyžaduje závažnosť situácie. Komisia odpovie na každú takúto žiadosť o predĺženie lehoty do jedného pracovného dňa.

8. Ak môže vybavenie žiadosti o informácie výrazne narušiť prevádzku hospodárskeho subjektu, takýto hospodársky subjekt môže odmietnuť poskytnutie požadovaných informácií a toto odmietnutie Komisii odôvodní. Komisia neprezradí takéto odmietnutie poskytnutia požadovaných informácií ani dôvody tohto odmietnutia.

9. Komisia bezodkladne postúpi kópiu žiadosti o informácie podľa odsekov 1 a 2 relevantnému príslušnému orgánu členského štátu, na ktorého území sa hospodársky subjekt nachádza. Ak o to príslušný orgán požiada, Komisia zašle informácie získané od príslušného hospodárskeho subjektu v súlade s právom Únie.

10. Komisia po prijatí informácií na základe žiadosti o informácie podľa odsekov 1 a 2:

a) použije informácie len spôsobom, ktorý je v súlade s účelom, na ktorý boli tieto informácie vyžiadané;

b) v prípade, že je potrebné spracúvanie osobných údajov, zabezpečí zavedenie technických a organizačných opatrení na zachovanie dôvernosti a integrity požadovaných informácií, najmä osobných údajov, a na ochranu práv a slobôd dotknutých osôb;

c) vymaže informácie ihneď, ako prestanú byť potrebné na uvedený účel, a bezodkladne informuje hospodársky subjekt a príslušný orgán dotknutého členského štátu o výmaze informácií, ak sa nevyžaduje archivovanie informácií z dôvodu transparentnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi.

11. Každý dotknutý hospodársky subjekt alebo ktokoľvek oprávnený zastupovať uvedený hospodársky subjekt poskytne požadované informácie na individuálnom základe v súlade s pravidlami Únie v oblasti hospodárskej súťaže, ktorými sa upravuje výmena informácií.

12. Vykonávacie akty uvedené v odseku 2 tohto článku sa prijmú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 45 ods. 2. Z riadne odôvodnených vážnych a naliehavých dôvodov týkajúcich sa vplyvu krízy na vnútorný trh Komisia prijme okamžite uplatniteľné vykonávacie akty v súlade s postupom uvedeným v článku 45 ods. 3.

13. Žiadosť o informácie zaslaná podľa tohto článku sa netýka informácií, ktorých prezradenie by bolo v rozpore so základnými záujmami národnej bezpečnosti členských štátov.

Článok 28

Aktivácia núdzových postupov v príslušných právnych predpisoch Únie o výrobkoch

1. Po aktivácii režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu prostredníctvom vykonávacieho aktu Rady prijatého podľa článku 18 tohto nariadenia a v prípade nedostatku určitého tovaru dôležitého počas krízy môže Komisia prostredníctvom vykonávacích aktov aktivovať núdzové postupy zahrnuté v právnych aktoch Únie zmenených nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/2748 ([55]) a smernicou Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/2749 ([56]), pokiaľ ide o daný tovar dôležitý počas krízy. V týchto vykonávacích aktoch sa uvádza tovar dôležitý počas krízy a núdzové postupy, ktoré sú predmetom aktivácie, ako aj dôvody pre aktiváciu a jej primeranosť a stanovuje sa trvanie aktivácie.

2. Aktivácia núdzových postupov, ako sa uvádza v odseku 1, sa uplatňuje len počas trvania režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu.

3. Vykonávacie akty uvedené v odseku 1 tohto článku sa prijmú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 45 ods. 2. Z riadne odôvodnených vážnych a naliehavých dôvodov týkajúcich sa vplyvu krízy na vnútorný trh prijme Komisia okamžite uplatniteľné vykonávacie akty v súlade s postupom uvedeným v článku 45 ods. 3.

Článok 29

Prioritné žiadosti

1. Komisia môže vo výnimočných situáciách a po konzultácii s členskými štátmi, v ktorých sú hospodárske subjekty usadené, pričom maximálne zohľadní ich názory, adresovať žiadosť jednému alebo viacerým hospodárskym subjektom usadeným v Únii, aby prijali a uprednostnili výrobu alebo dodávku tovaru dôležitého počas krízy (ďalej len „prioritné žiadosti“), ak:

a) je závažný a pretrvávajúci nedostatok tovaru dôležitého počas krízy, ktorý je predmetom žiadosti, a

b) výrobu alebo dodávku takéhoto tovaru nemožno dosiahnuť inými opatreniami uvedenými v tomto nariadení, vrátane tých, ktoré sú uvedené v článku 35 alebo v hlave V.

2. Komisia preukáže, že výber príjemcov a prijímateľov prioritných žiadostí uvedených v tomto článku je nediskriminačný a je v súlade s pravidlami Únie v oblasti hospodárskej súťaže.

3. Komisia zakladá prioritné žiadosti uvedené v tomto článku na objektívnych, vecných, merateľných a podložených údajoch, ktoré preukazujú, že takéto stanovenie priorít je nevyhnutné na zabezpečenie zachovania životne dôležitých spoločenských funkcií alebo hospodárskych činností na vnútornom trhu, ako aj so zreteľom na oprávnené záujmy hospodárskeho subjektu a náklady a úsilie potrebné na akúkoľvek zmenu výrobnej postupnosti dodávateľského reťazca. Komisia v prioritnej žiadosti výslovne uvedie, že hospodársky subjekt môže túto žiadosť zamietnuť.

4. Ak hospodársky subjekt, ktorému je adresovaná prioritná žiadosť uvedená v odseku 1, výslovne prijal túto žiadosť, Komisia prijme vykonávací akt, v ktorom stanoví:

([55]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/2748 z 9. októbra 2024, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 305/2011, (EÚ) 2016/424, (EÚ) 2016/425, (EÚ) 2016/426, (EÚ) 2023/988 a (EÚ) 2023/1230, pokiaľ ide o núdzové postupy posudzovania zhody, predpoklad zhody, prijímanie spoločných špecifikácií a dohľad nad trhom v dôsledku núdzovej situácie na vnútornom trhu (Ú. v. EÚ L, 2024/2748, 8.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2748/oj)

([56]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/2749 z 9. októbra 2024, ktorou sa menia smernice 2000/14/ES, 2006/42/ES, 2010/35/EÚ, 2014/29/EÚ, 2014/30/EÚ, 2014/33/EÚ, 2014/34/EÚ, 2014/35/EÚ, 2014/53/EÚ a 2014/68/EÚ, pokiaľ ide o núdzové postupy posudzovania zhody, predpoklad zhody, prijímanie spoločných špecifikácií a dohľad nad trhom v dôsledku núdzovej situácie na vnútornom trhu (Ú. v. EÚ L, 2024/2749, 8.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/2749/oj).

a) právny základ prioritnej žiadosti, ktorú musí hospodársky subjekt splniť;

b) tovar, na ktorý sa vzťahuje prioritná žiadosť, a množstvo, v ktorom sa má dodať;

c) lehoty, v rámci ktorých sa má prioritná žiadosť splniť;

d) prijímateľov prioritnej žiadosti a

e) vzdanie sa zmluvnej zodpovednosti za podmienok stanovených v odseku 6.

5. Prioritná žiadosť podľa odseku 4 sa predkladá za spravodlivú a primeranú cenu, pričom sa primerane zohľadnia alternatívne náklady hospodárskeho subjektu pri plnení prioritnej žiadosti v porovnaní s existujúcimi povinnosťami plniť záväzky. Uvedená prioritná žiadosť má prednosť pred každou predchádzajúcou povinnosťou plniť záväzok podľa súkromného alebo verejného práva, v súvislosti s tovarom, ktorý je predmetom prioritnej žiadosti.

6. Hospodársky subjekt, ktorý je predmetom prioritnej žiadosti podľa odseku 4, nie je zodpovedný za žiadne porušenie zmluvnej povinnosti, ktoré sa riadi právom členského štátu, za predpokladu, že:

a) porušenie zmluvnej povinnosti je potrebné pre splnenie požadovaného uprednostnenia;

b) vykonávací akt uvedený v odseku 4 bol dodržaný a

c) dôvodom prijatia prioritnej žiadosti nebolo len nenáležité vyhnutie sa predchádzajúcej zmluvnej povinnosti.

7. Prioritné žiadosti nezahŕňajú tovar, ktorého výroba alebo dodávka by bola v rozpore so základnými záujmami národnej bezpečnosti alebo obrany členských štátov.

8. Komisia prijme vykonávací akt uvedený v odseku 4 v súlade s platným právom Únie vrátane zásad nevyhnutnosti a proporcionality a v súlade so záväzkami Únie podľa medzinárodného práva.

9. Vykonávací akt uvedený v odseku 4 tohto článku sa prijme v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 45 ods. 2.

10. Ak hospodársky subjekt po tom, ako výslovne prijal prioritnú žiadosť, nesplní túto žiadosť úmyselne alebo z hrubej nedbanlivosti, môže Komisia v prípade, že sa to považuje za potrebné a primerané, rozhodnutím uložiť dotknutému hospodárskemu subjektu pokutu. Táto pokuta nepresiahne 100 000 EUR. Pokuty pre MSP nepresiahnu 25 000 EUR.

Článok 30

Ukladanie pokút hospodárskym subjektom za nesplnenie výslovne prijatých prioritných žiadostí

1. Pri stanovení výšky pokuty uvedenej v článku 29 ods. 10 Komisia zohľadní veľkosť a ekonomické zdroje dotknutého hospodárskeho subjektu, ako aj povahu, závažnosť a trvanie nesplnenia výslovne prijatých prioritných žiadostí, pričom sa náležite zohľadnia zásady primeranosti a vhodnosti.

2. Súdny dvor Európskej únie má neobmedzenú právomoc na preskúmanie rozhodnutí, ktorými Komisia stanovila pokutu v súlade s článkom 29 ods. 10. Uloženú pokutu môže zrušiť, znížiť alebo zvýšiť.

Článok 31

Premlčacia lehota na uloženie pokút

1. Právomoc Komisie ukladať pokuty v súlade s článkom 29 ods. 10 podlieha dvojročnej premlčacej lehote.

2. Lehota začína plynúť dňom, keď sa Komisia dozvie o nesplnení výslovne prijatých prioritných žiadostí. V prípade pokračujúceho alebo opakovaného neplnenia povinností však lehota začína plynúť dňom ukončenia neplnenia.

3. Akýmikoľvek opatreniami prijatými Komisiou alebo príslušnými orgánmi členských štátov na účely zabezpečenia plnenia prioritných žiadostí sa premlčacia lehota prerušuje.

4. Prerušenie premlčacej lehoty sa uplatňuje pre všetky strany, ktoré nesú zodpovednosť za účasť na neplnení.

5. Každým prerušením začína premlčacia lehota plynúť znovu. Premlčacia lehota však uplynie najneskôr dňom, v ktorý lehota rovnajúca sa dvojnásobku premlčacej lehoty uplynula bez toho, aby Komisia uložila pokutu. Táto lehota sa predlžuje o čas, počas ktorého je premlčacia lehota pozastavená, pretože rozhodnutie Komisie je predmetom prebiehajúceho konania pred Súdnym dvorom Európskej únie.

Článok 32

Premlčacia lehota na vymáhanie zaplatenia pokút

1. Na právomoc Komisie vymáhať rozhodnutia prijaté podľa článku 29 ods. 10 sa vzťahuje premlčacia lehota v dĺžke piatich rokov.

2. Lehota začína plynúť dňom, keď sa rozhodnutie stalo právoplatným.

3. Plynutie premlčacej lehoty na vymáhanie zaplatenia pokút sa preruší:

a) oznámením rozhodnutia, ktorým sa mení pôvodná výška pokuty alebo ktorým sa odmieta žiadosť o takúto zmenu;

b) každým úkonom Komisie alebo členského štátu konajúceho na žiadosť Komisie, ktorým sa vymáha zaplatenie pokuty.

4. Každým prerušením začína premlčacia lehota plynúť znovu.

5. Plynutie premlčacej lehoty na vymáhanie zaplatenia pokút sa pozastavuje:

a) počas povolenej lehoty na zaplatenie;

b) počas pozastavenia vymáhania platby podľa rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie.

Článok 33

Právo na vypočutie pri ukladaní pokút

1. Komisia pred prijatím rozhodnutia podľa článku 29 ods. 10 poskytne dotknutému hospodárskemu subjektu príležitosť na vypočutie v súvislosti:

a) s predbežnými zisteniami Komisie vrátane akejkoľvek záležitosti, voči ktorej Komisia vzniesla námietky;

b) s opatreniami, ktoré by Komisia mohla prijať vzhľadom na predbežné zistenia podľa písmena a) tohto odseku.

2. Dotknuté hospodárske subjekty môžu predložiť svoje pripomienky k predbežným zisteniam Komisie podľa odseku 1 písm. a) v lehote, ktorú stanoví Komisia vo svojich predbežných zisteniach a ktorá nesmie byť kratšia ako 21 dní.

3. Komisia zakladá svoje rozhodnutia len na námietkach, ku ktorým sa dotknuté hospodárske subjekty mohli vyjadriť.

4. V každom konaní sa plne rešpektuje právo dotknutého hospodárskeho subjektu na obhajobu. Dotknutý hospodársky subjekt má právo na prístup k spisu Komisie podľa podmienok dohody o sprístupnení informácií s výhradou oprávneného záujmu hospodárskych subjektov na ochrane ich obchodných tajomstiev. Právo na prístup k spisu sa nevzťahuje na dôverné informácie a interné dokumenty Komisie alebo orgánov členských štátov. Právo na prístup sa najmä nevzťahuje na korešpondenciu medzi Komisiou a orgánmi členských štátov. Žiadne ustanovenie tohto odseku nebráni Komisii v tom, aby sprístupnila a využívala informácie potrebné na preukázanie nesúladu.

Oddiel II

Iné opatrenia na zabezpečenie dostupnosti tovaru a služieb dôležitých počas krízy

Článok 34

Solidarita a koordinovaná distribúcia tovaru a služieb dôležitých počas krízy

1. V prípade nedostatku tovaru alebo služieb dôležitých počas krízy, ktorý sa týka jedného alebo viacerých členských štátov, môžu dotknuté členské štáty oznámiť túto skutočnosť Komisii a uviesť potrebné množstvá a akékoľvek ďalšie relevantné informácie. Komisia poskytne informácie relevantným príslušným orgánom a zefektívni koordináciu odpovedí členských štátov.

2. V prípade, že je Komisia podľa odseku 1 informovaná o tom, že tovar dôležitý počas krízy alebo služby dôležité počas krízy v členskom štáte nepostačujú na uspokojenie potrieb súvisiacich s núdzovou situáciou na vnútornom trhu, Komisia môže s prihliadnutím na stanovisko poskytnuté radou a informácie získané podľa tohto nariadenia odporučiť ostatným členským štátom, aby distribuovali tento tovar a služby cieleným spôsobom, ak je to možné, so zreteľom na potrebu ďalej predchádzať ďalším narušeniam vnútorného trhu, a to aj v zemepisných oblastiach, ktoré sú takýmito narušeniami obzvlášť postihnuté, a v súlade so zásadami nevyhnutnosti, proporcionality a solidarity a čo najefektívnejším využitím tohto tovaru a služieb s cieľom ukončiť núdzovú situáciu na vnútornom trhu.

Článok 35

Opatrenia na zabezpečenie dostupnosti a dodávok tovaru dôležitého počas krízy alebo služieb dôležitých počas krízy

1. Ak je Komisia podľa článku 34 ods. 1 informovaná, že v členskom štáte existuje riziko, že tovar dôležitý počas krízy alebo služby dôležité počas krízy nebudú postačovať na uspokojenie potrieb súvisiacich s núdzovou situáciou na vnútornom trhu, môže s prihliadnutím na stanovisko rady odporučiť členským štátom, aby prijali osobitné opatrenia. Týmito opatreniami sa musí čo možno najrýchlejšie zabezpečiť účinná reorganizácia dodávateľských reťazcov a výrobných liniek a využitie existujúcich zásob na zvýšenie dostupnosti a dodávok takéhoto tovaru a služieb.

2. Opatrenia uvedené v odseku 1 môžu zahŕňať najmä opatrenia, ktoré:

a) uľahčujú rozširovanie alebo reprofiláciu existujúcich výrobných kapacít alebo vytvorenie nových výrobných kapacít pre tovar dôležitý počas krízy,

b) uľahčujú rozšírenie existujúcich kapacít súvisiacich so servisnými činnosťami alebo vytvorenie nových kapacít;

c) sa zameriavajú na urýchlenie príslušných postupov schvaľovania a povoľovania a vrátane environmentálnych povolení týkajúcich sa výroby a distribúcie tovaru dôležitého počas krízy alebo ovplyvňujúcich výrobu a distribúciu takéhoto tovaru;

d) sa zameriavajú na urýchlenie postupov povoľovania a registrácie služieb dôležitých počas krízy;

e) sa zameriavajú na urýchlenie príslušných postupov schvaľovania výrobkov s cieľom uviesť na trh tovar dôležitý počas krízy, na ktorý sa nevzťahujú žiadne právne predpisy Únie, ktorými sa harmonizujú podmienky uvádzania výrobkov na trh.

HLAVA V

VEREJNÉ OBSTARÁVANIE

KAPITOLA I

Verejné obstarávanie zo strany Komisie v mene alebo na účet členských štátov počas režimu obozretného dohľadu nad vnútorným trhom alebo režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu

Článok 36

Žiadosť členských štátov adresovaná Komisii, aby v ich mene alebo na ich účet obstarávala tovar a služby

1. Dva alebo viaceré členské štáty môžu požiadať Komisiu, aby v mene alebo na účet členských štátov, ktoré chcú byť zastúpené Komisiou (ďalej len „zúčastnené členské štáty“), začala obstarávanie na nákup tovaru a služieb kritického významu alebo dôležitých počas krízy.

2. Komisia bezodkladne a po konzultácii s radou posúdi nevyhnutnosť a primeranosť žiadosti uvedenej v odseku 1. Ak má Komisia v úmysle nevyhovieť tejto žiadosti, informuje o tom dotknuté členské štáty a radu a uvedie dôvody svojho zamietnutia.

3. Ak Komisia súhlasí s obstarávaním v mene alebo na účet zúčastnených členských štátov, musí:

a) informovať všetky členské štáty a radu o svojom zámere uskutočniť postup obstarávania a vyzve zainteresované členské štáty, aby sa na ňom zúčastnili;

b) vypracovať návrh dohody, ktorá sa uzatvorí so zúčastnenými členskými štátmi a umožní Komisii obstarávať v ich mene alebo na ich účet.

V tejto dohode vychádzajúcej z návrhu uvedeného v prvom pododseku písm. b) sa stanovia podrobné podmienky obstarávania vrátane praktických opatrení, navrhovaných maximálnych množstiev, podmienok spoločného nákupu alebo prenájmu v mene alebo na účet zúčastnených členských štátov, a to vrátane cien a harmonogramov dodávok.

4. Ak Komisia zruší postup obstarávania v súlade s článkom 174 nariadenia (EÚ, Euratom) 2024/2509 (ďalej len „nariadenie o rozpočtových pravidlách“), bezodkladne o tom informuje zúčastnené členské štáty, aby mohli ihneď začať vlastné postupy obstarávania.

Článok 37

Stanovenie a vykonávanie mandátu Komisie na rokovanie

1. Dohodou uvedenou v článku 36 ods. 3 druhom pododseku sa stanoví mandát na rokovanie pre Komisiu na obstaranie príslušného tovaru a služieb kritického významu alebo tovaru a služieb dôležitých počas krízy v mene alebo na účet zúčastnených členských štátov, a to uzatvorením nových zmlúv. Tento mandát na rokovania zahŕňa kritériá na vyhodnotenie ponúk.

2. Komisia vyzve zúčastnené členské štáty, aby vymenovali zástupcov, ktorí sa zúčastnia na rokovaniach o dohode uvedenej v článku 36 ods. 3 písm. b), ako aj na príprave postupov verejného obstarávania.

3. Komisia je na základe tejto dohody pri obstarávaní v mene alebo na účet zúčastnených členských štátov oprávnená uzatvárať zmluvy s hospodárskymi subjektmi vrátane jednotlivých výrobcov tovaru a služieb kritického významu alebo tovaru a služieb dôležitých počas krízy, ktoré sa týkajú poskytovania takéhoto tovaru alebo služieb.

4. Bez toho, aby bol dotknutý článok 174 nariadenia o rozpočtových pravidlách, vykonáva Komisia postupy obstarávania v mene alebo na účet zúčastnených členských štátov vrátane prijatia rozhodnutia o zadaní zákazky a uzatvorenia z toho vyplývajúcich zmlúv s hospodárskymi subjektmi.

5. Pri vykonávaní výsledných dohôd a pri uskutočňovaní postupov obstarávania a Komisia zabezpečí, aby sa so zúčastnenými členskými štátmi zaobchádzalo nediskriminačným spôsobom.

Článok 38

Opatrenia, pokiaľ ide o obstarávanie Komisiou v mene alebo na účet členských štátov

1. Obstarávanie podľa tohto nariadenia vykonáva Komisia v súlade s pravidlami stanovenými v nariadení o rozpočtových pravidlách pre jej vlastné obstarávanie.

2. Ak je to riadne odôvodnené mimoriadnou naliehavosťou alebo nevyhnutne potrebné na prispôsobenie sa nepredvídaným okolnostiam vývoja núdzovej situácie na vnútornom trhu a za predpokladu, že úprava podstatne nezmení predmet zmluvy, Komisia môže po dohode s dodávateľom:

a) umožniť úpravu podpísanej zmluvy nad prahovou hodnotou 50 % a až do 100 % pôvodnej hodnoty zmluvy, alebo

b) po vzájomnej dohode s jednoduchou väčšinou zúčastnených členských štátov umožniť ostatným členským štátom pripojiť sa k podpísanej zmluve alebo podpísať dodatočnú zmluvu s vybraným dodávateľom.

3. Úprava sa považuje za podstatnú zmenu predmetu zmluvy, ak sa zmluva podstatne odlišuje od pôvodne uzatvorenej zmluvy, a to ak je splnená jedna alebo viacero z týchto podmienok:

a) úpravou sa zavádzajú alebo rušia dôležité podmienky, ktoré by v prípade, že by boli súčasťou pôvodného postupu obstarávania, umožnili vybrať do postupu obstarávania iných ako pôvodne vybraných uchádzačov alebo prijať inú ako pôvodne prijatú ponuku, prilákali by do postupu obstarávania ďalších účastníkov alebo by neviedli k výberu daného úspešného uchádzača;

b) úpravou sa významne mení ekonomická rovnováha zmluvy v prospech dodávateľa spôsobom, ktorý nebol stanovený v pôvodnej zmluve;

c) úpravou sa výrazne rozširuje rozsah pôsobnosti zmluvy.

KAPITOLA II

Spoločné obstarávanie počas režimu obozretného dohľadu nad vnútorným trhom a režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu

Článok 39

Postup spoločného obstarávania

1. Komisia a jeden alebo viacerí verejní obstarávatelia alebo obstarávatelia v zmysle vymedzenia v článku 4 smernice 2014/25/EÚ zo zúčastnených členských štátov môžu vykonať postup spoločného obstarávania v súlade s pravidlami stanovenými v článku 168 ods. 2 nariadenia o rozpočtových pravidlách na účely dodania tovaru a služieb kritického významu alebo tovaru a služieb dôležitých počas krízy. Členské štáty môžu v plnom rozsahu nadobúdať, prenajímať si alebo formou lízingu získavať spoločne obstarané kapacity.

2. Účasť na postupe spoločného obstarávania je otvorená pre všetky členské štáty, štáty EZVO a kandidátske krajiny Únie, Andorrské kniežatstvo, Monacké kniežatstvo, Sanmarínsku republiku a Vatikánsky mestský štát. Na účely tohto článku a článku 41 sa uvedené krajiny považujú za zúčastnené členské štáty, ak sa rozhodnú zúčastniť na spoločnom obstarávaní.

3. Postupu spoločného obstarávania predchádza dohoda o spoločnom obstarávaní medzi Komisiou a zúčastnenými členskými štátmi s cieľom určiť praktické opatrenia upravujúce obstarávanie a kritériá na vyhodnotenie ponúk v súlade s príslušným právom Únie.

4. Komisia informuje Európsky parlament o postupoch spoločného obstarávania vykonaných v súlade s týmto článkom a na požiadanie udelí prístup k zmluvám, ktoré sa uzatvoria na základe týchto postupov, a to pod podmienkou primeranej ochrany citlivých obchodných informácií vrátane obchodného tajomstva, obchodných vzťahov a záujmov Únie.

KAPITOLA III

Obstarávanie členskými štátmi počas režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu

Článok 40

Konzultácie a koordinácia týkajúce sa individuálneho obstarávania členskými štátmi

Ak bol aktivovaný režim núdzovej situácie na vnútornom trhu podľa článku 18, členské štáty vynaložia maximálne úsilie na vzájomné informovanie sa a na informovanie Komisie o prebiehajúcich postupoch obstarávania tovaru a služieb dôležitých počas krízy.

Pred začatím nových postupov obstarávania v súlade so smernicami 2014/24/EÚ a 2014/25/EÚ členské štáty:

a) sa navzájom informujú o zámere svojich verejných obstarávateľov alebo obstarávateľov začať postupy obstarávania tovaru a služieb dôležitých počas krízy;

b) konzultujú s ostatnými členskými štátmi a Komisiou o najvhodnejšom spôsobe obstarávania a

c) koordinujú svoje postupy obstarávania v čase núdzovej situácie na vnútornom trhu v duchu solidarity medzi členskými štátmi.

Článok 41

Doložka o výhradnom práve

1. Počas režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu dohoda, ktorou sa riadi obstarávanie Komisie v mene alebo na účet jedného alebo viacerých zúčastnených členských štátov alebo spoločné obstarávanie Komisie a jedného alebo viacerých zúčastnených členských štátov, v náležitom prípade obsahuje doložku o výhradnom práve, na základe ktorej sa zúčastnené členské štáty zaväzujú neobstarávať predmetný tovar dôležitý počas krízy alebo služby dôležité počas krízy inými kanálmi a neviesť súbežné rokovania.

Ak existuje doložka o výhradnom práve, stanoví, že zúčastnené členské štáty môžu začať svoje vlastné postupy obstarávania na nadobudnutie dodatočného množstva tovaru dôležitého počas krízy a služieb dôležitých počas krízy, ktoré sú predmetom prebiehajúceho spoločného obstarávania alebo obstarávania Komisiou v mene alebo na účet členských štátov, a to spôsobom, ktorý nenarušuje prebiehajúce obstarávanie, a so súhlasom Komisie a po konzultácii so všetkými ostatnými zúčastnenými členskými štátmi. Žiadosť o takýto súhlas sa zasiela Komisii, ktorá ju postúpi ostatným zúčastneným členskými štátom na zváženie.

2. Doložka o výhradnom práve sa uplatní na všetky nové zmluvy vrátane konkrétnych zmlúv na základe rámcových zmlúv, ktoré by verejní obstarávatelia alebo obstarávatelia zúčastnených členských štátov zvažovali uzavrieť počas aktivácie režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu.

HLAVA VI

OCHRANA ÚDAJOV, DÔVERNOSŤ, PRAVIDLÁ BEZPEČNOSTI A DIGITÁLNE NÁSTROJE

Článok 42

Ochrana osobných údajov

1. Týmto nariadením nie sú dotknuté povinnosti členských štátov týkajúce sa spracúvania osobných údajov podľa nariadenia (EÚ) 2016/679 a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2002/58/ES ([57]) o súkromí a elektronických

([57]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/58/ES z 12. júla 2002 týkajúca sa spracovávania osobných údajov a ochrany súkromia v sektore elektronických komunikácií (smernica o súkromí a elektronických komunikáciách) (Ú. v. ES L 201, 31.7.2002, s. 37).

komunikáciách ani povinnosti Komisie a v náležitých prípadoch iných inštitúcií, orgánov, úradov a agentúr Únie týkajúce sa ich spracúvania osobných údajov podľa nariadenia (EÚ) 2018/1725 pri plnení svojich povinností.

2. Osobné údaje sa nespracúvajú ani neoznamujú s výnimkou prípadov, keď je to nevyhnutné na účely tohto nariadenia. V takýchto prípadoch sa uplatňujú podmienky nariadení (EÚ) 2016/679 a (EÚ) 2018/1725 podľa náležitého prípadu.

3. Ak spracúvanie osobných údajov nie je nevyhnutne potrebné na uplatňovanie mechanizmov stanovených v tomto nariadení, osobné údaje sa anonymizujú takým spôsobom, aby dotknutá osoba nebola identifikovateľná.

Článok 43

Dôvernosť a pravidlá bezpečnosti a ochrany získaných informácií

1. Informácie získané ako výsledok uplatňovania tohto nariadenia sa používajú len na účely, na ktoré boli vyžiadané.

2. Členské štáty a Komisia zabezpečia ochranu podnikových a obchodných tajomstiev a iných citlivých a dôverných informácií získaných a vytvorených pri uplatňovaní tohto nariadenia, a to aj v súvislosti s odporúčaniami a opatreniami, ktoré sa majú prijať, v súlade s právom Únie a vnútroštátnym právom.

3. Komisia neuskutoční výmenu žiadnych informácií, ktoré získa podľa tohto nariadenia, spôsobom, ktorý by mohol viesť k identifikácii jednotlivého hospodárskeho subjektu, ak by výmena informácií mala za následok potenciálne poškodenie obchodných záujmov alebo poškodenie dobrého mena tohto hospodárskeho subjektu alebo prezradenie obchodných tajomstiev.

4. Rada je viazaná bezpečnostnými pravidlami Komisie na ochranu utajovaných skutočností Európskej únie a citlivých neutajovaných skutočností.

5. Členské štáty a Komisia zabezpečia, aby sa stupeň utajenia utajovaných skutočností poskytovaných alebo vymieňaných podľa tohto nariadenia neznižoval a aby sa takéto utajované skutočnosti neodtajňovali bez predchádzajúceho písomného súhlasu pôvodcu týchto skutočností.

Článok 44

Digitálne nástroje

1. Komisia a členské štáty do 29. mája 2026 vytvoria, udržiavajú a pravidelne aktualizujú interoperabilné digitálne nástroje alebo infraštruktúry IT podporujúce ciele tohto nariadenia, ak neexistujú vhodné nástroje alebo infraštruktúra IT. Takéto nástroje alebo infraštruktúry sa vyvíjajú mimo trvania režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu, aby mohli včas a účinne reagovať na prípadné núdzové situácie. Zahŕňajú okrem iného štandardizované, bezpečné a účinné digitálne nástroje na bezpečný zber a výmenu informácií, ako aj špecializovaný jednotný digitálny portál alebo webové sídlo, na ktorom môžu občania a podniky nájsť a podávať formuláre vyhlásení, registrácie alebo povolení.

2. Komisia prostredníctvom vykonávacích aktov stanoví technické aspekty takýchto nástrojov alebo infraštruktúr a, ak je to možné, využíva existujúce IT nástroje alebo portály. Uvedené vykonávacie akty sa prijmú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 45 ods. 2.

HLAVA VII

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 45

Výbor

1. Komisii pomáha Výbor pre núdzové situácie na vnútornom trhu a odolnosť vnútorného trhu. Uvedený výbor je výborom v zmysle nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

2. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňuje sa článok 5 nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

3. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňuje sa článok 8 nariadenia (EÚ) č. 182/2011 v spojení s jeho článkom 5.

Článok 46

Podávanie správ, preskúmanie a hodnotenie

1. Komisia do 29. novembra 2029, a potom každých päť rokov vykoná hodnotenie a predloží správu Európskemu parlamentu a Rade o fungovaní a účinnosti tohto nariadenia.

2. Okrem toho Komisia do štyroch mesiacov od deaktivácie režimu obozretného dohľadu nad vnútorným trhom, prípadne režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu vykoná hodnotenie a predloží Európskemu parlamentu a Rade správu o opatreniach uskutočnených podľa tohto nariadenia v súvislosti s krízou, ktorá viedla k aktivácii tohto režimu, a to najmä o účinnosti týchto opatrení.

3. K správam uvedeným v odsekoch 1 a 2 sa v prípade potreby pripoja príslušné legislatívne návrhy.

4. Správy uvedené v odsekoch 1 a 2 zahŕňajú najmä hodnotenie týchto prvkov:

a) príspevku tohto nariadenia k hladkému a účinnému fungovaniu vnútorného trhu, najmä pokiaľ ide o voľný pohyb tovaru, služieb a osôb a k predchádzaniu rozdielnym vnútroštátnym opatreniam, ktoré by mohli viesť k cezhraničným obmedzeniam;

b) opatrení zavedených podľa tohto nariadenia vrátane posúdenia zásad nediskriminácie a proporcionality, najmä:

   i) vplyvu opatrení zavedených v pohotovostnej fáze, hlavne tých, ktoré sa týkajú stresových testov, odbornej prípravy a krízových protokolov, digitálnych nástrojov, odolnosti a dostupnosti tovaru;

   ii) vplyvu opatrení zavedených v rámci režimu obozretného dohľadu nad vnútorným trhom;

   iii) vplyvu opatrení zavedených počas režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu, a to najmä na základné práva zakotvené v charte, konkrétne na slobodu podnikania, slobodu hľadať si zamestnanie a pracovať a na právo na kolektívne vyjednávanie a kolektívne akcie vrátane práva na štrajk;

c) práce rady vrátane jej práce vo vzťahu k iným orgánom dôležitým počas krízy na úrovni Únie, najmä k IPCR, Úradu pre pripravenosť a reakcie na núdzové zdravotné situácie a mechanizmu Únie v oblasti civilnej ochrany;

d) vhodnosti kritérií na aktiváciu režimu obozretného dohľadu nad vnútorným trhom, prípadne režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu.

5. Na účely odsekov 1 a 2 príslušné orgány členských štátov a rada poskytnú Komisii na jej žiadosť informácie.

V prípade potreby môže Komisia tiež požiadať príslušné orgány, úrady a agentúry Únie o akékoľvek relevantné špecializované alebo vedecké poznatky a tieto poznatky od nich získať.

Článok 47

Zmeny nariadenia (ES) č. 2679/98

Nariadenie (ES) č. 2679/98 sa mení takto:

1. Článok 2 sa nahrádza takto:

„*Článok 2*

Týmto nariadením nie je žiadnym spôsobom dotknutý výkon základných práv uznaných v členských štátoch a na úrovni Únie vrátane práva na štrajk alebo slobody štrajkovať alebo uskutočňovať iné akcie v rozsahu pôsobnosti osobitných systémov pracovnoprávnych vzťahov v členských štátoch v súlade s vnútroštátnym právom alebo praxou. Nie je ním dotknuté právo pracovníkov a zamestnávateľov v súlade s vnútroštátnym právom alebo praxou vyjednávať a uzatvárať kolektívne zmluvy a v prípade konfliktu záujmov uskutočniť kolektívne akcie na ochranu svojich záujmov vrátane štrajku.“

2. Dopĺňa sa tento článok:

„*Článok 5a*

1. Ak bol aktivovaný režim núdzovej situácie na vnútornom trhu vymedzený v článku 3 bode 3 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/2747 (*) v súlade s článkom 18 uvedeného nariadenia, články 3, 4 a 5 tohto nariadenia sa prestávajú uplatňovať na tovar dôležitý počas krízy uvedený vo vykonávacom akte prijatom podľa článku 18 ods. 4 uvedeného nariadenia počas trvania režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu.

2. Ak sa uplatňuje odsek 1 tohto článku, povinnosti vyplývajúce z tohto nariadenia pred aktiváciou režimu núdzovej situácie na vnútornom trhu v súlade s nariadením (EÚ) 2024/2747 zostávajú nezmenené.

(*) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/2747 z 9. októbra 2024, ktorým sa stanovuje rámec opatrení týkajúcich sa núdzovej situácie na vnútornom trhu a jeho odolnosti a ktorým sa mení nariadenie Rady (ES) č. 2679/98 (akt o núdzovej situácii na vnútornom trhu a jeho odolnosti) (Ú. v. EÚ L, 2024/2747, 8.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2747/oj).“

Článok 48

Nadobudnutie účinnosti a uplatňovanie

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Uplatňuje sa od 29. mája 2026.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Štrasburgu 9. októbra 2024

Za Európsky parlament	*Za Radu*
predsedníčka	*predseda*
R. METSOLA	BÓKA J.